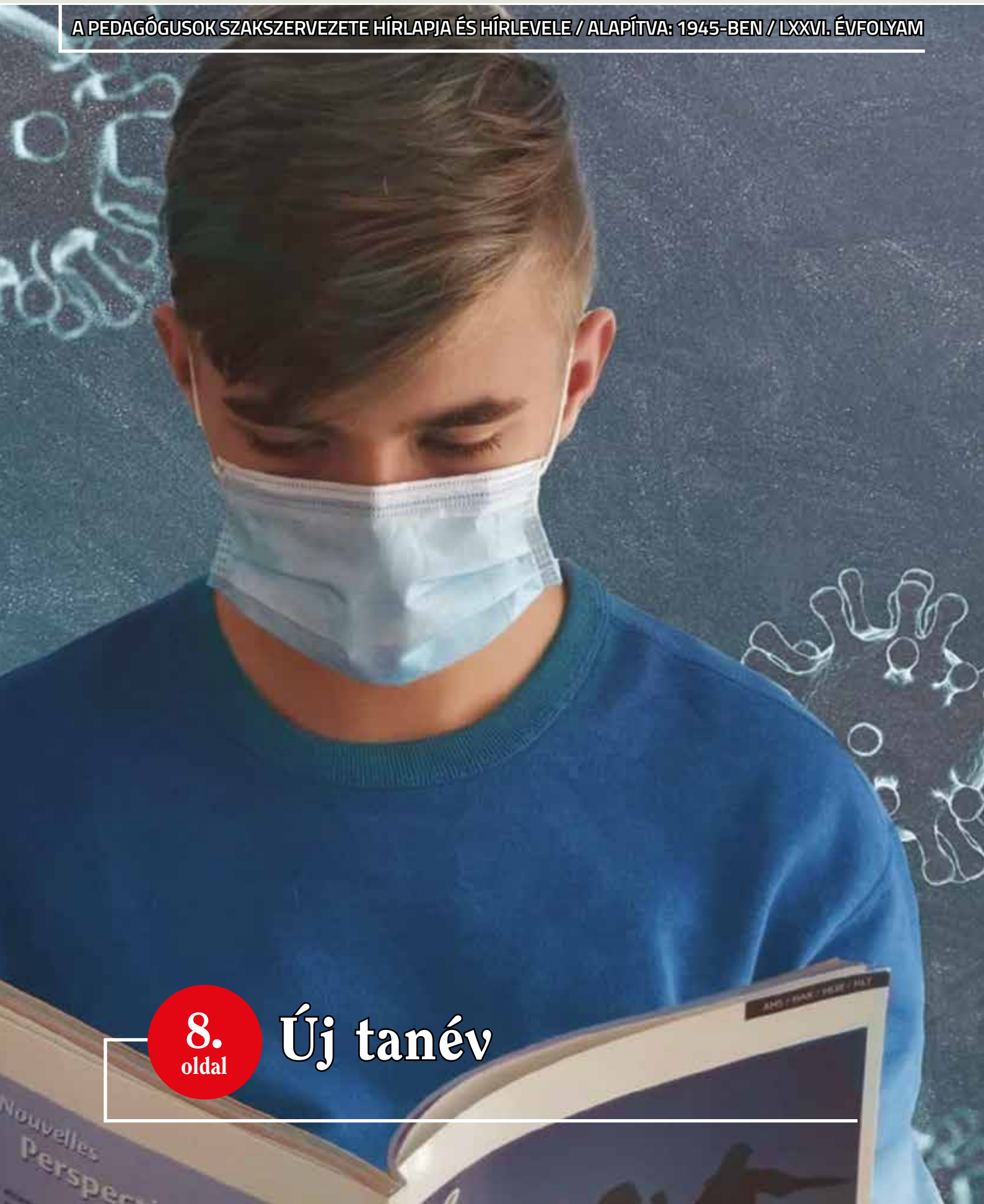

Pedagógusok Lapja

2020. AUGUSZTUS–SZEPTEMBER

A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE / ALAPÍTVÁ: 1945-BEN / LXXVI. ÉVFOLYAM

8.
oldal

Új tanév

TISZTELT OLVASÓK!

Tájékoztatjuk Önöket arról, hogy a Pedagógusok Lapja a járványhelyzet miatt határozatlan ideig nem jelenik meg nyomtatott formában. De továbbra is készülnek havonta friss összeállítások, amelyek elérhetők a Pedagógusok Szakszervezete honlapján (pedagogusok.hu). Ott megtekinthetik, sőt le is tölthetik az aktuális és a korábbi lapszámokat. Megértésüket köszönjük!

A köznevelési törvényt és a *Nemzeti alaptantervet* nem tervezték gránitszilárdságúra, sőt ez utóbbi felülvizsgálata – nagyon helyesen – legalább ötvenként kötelező. Az viszont nincs rendben, hogy a változtatások az érintettek, a pedagógusok megkérdezése nélkül, sokuk tiltakozása ellenében születnek, és határozott ellenállásukat figyelmen kívül hagyva fogadják el azokat. Éppen úgy, ahogy az iskolaőrök jelenlétét a közoktatási intézményekben. Az őszi változásoknak nem örül a szakma. De örült volna annak, a szülőkkel együtt, ha a tavaszi rendkívüli pandémiás helyzetből okulva és tudván, hogy ősszel várható a járvány második hulláma, felkészítik a közoktatást a digitális módra. Ha már a közös online platform nem készült el 2018-ra, ahogy azt a kormány tervezte még 2016-ban, igyekezhetett volna, hogy legalább szeptembertől rendelkezésre álljon. Ez sem sikerült. Egyébként van, ami gránitszilárdságú: a pedagógusok bérét meghatározó vetítési alap, amely 2014 óta változatlan. A pedagógusok ezzel sem értenek egyet!

Tartalom

SZEPTEMBER.....	2
A szakszervezet ma.....	3
Szakszervezeti aktivisták, figyelem!.....	6
Egy tanár szomorú üzenete a jövőnek	7
Új tanév	8
Ízelítő az Emmi járványügyi protokolljából.....	8
Szakképzési tanévnyitó – új lehetőségek, még több kérdőjel	10
Iskolaőrök	12
A PSZ nem támogatja az iskolaőrség létrehozását	13
Hol a határ?	14
A jóléti állam közoktatása.....	15
Sok pedagógus hiányzik az oktatásból.....	16
Levél a miniszter-elnöknek	19
Ágazati szakmai pótlék az óvodákban.....	20
Új tankönyvek a közoktatásban.....	22
Tantárgyi változások megjelenése a tankönyvekben	22
A PSZ ajánlásai a kormány részére a járvány második hulláma esetén az óvodai nevelés területén	23
A Pedagógusok Szakszervezete ajánlásai a hibrid oktatás bevezetéséről a közoktatásban.....	24

Kedves Olvasók! Halálhírek híreket – helyszűke miatt – csak a PSZ megyei, városi, járási tisztségviselőiről tudunk megjelentetni a lapban. *Megértésüket köszönjük.*

Kedves Olvasók! A Pedagógusok Lapja bármely oktatást érintő témában várja az Ön véleményét is. Írását küldje el a pedlap@pedagogusok.hu e-mail-címre. *A szerkesztőség*

Ön feliratkozott arra a címlistára, amelyet nyilvántartunk a Pedagógusok Szakszervezete Pedagógusok Lapja hírlapja és hírlevele havi rendszerességgű kiküldésére. Adatai biztonsága fontos számunkra, ezért személyes adatai védelmében, melyekkel Ön megbízott minket, az Európai Parlament és az Európai Tanács 2016. április 27-én meghozott, 2018. május 25-től életbe lépő 2016/679. rendelkezése alapján értesítjük, hogy szeretnénk tájékoztatni frissített Adatvédelmi tájékoztatónkra. Adatvédelmi tájékoztatónk/szabályzatunkat mindig megtalálja a www.pedagogusok.hu/dokumentum/54 oldalon. Rendszeres hírlevelünkkel/lapunkkal mindig szívesen tájékoztatjuk legújabb akcióinkról, újdonságainkról, programjainkról. Adatai eredetileg is jogszerűen kerültek hozzánk, rendelkezésünkre bocsátotta abból a célból, hogy híreinkről stb. értesíthessük Önt. Amennyiben nem szeretne tőlünk Pedagógusok Lapja hírlapot és hírlevelet kapni, a hozzájárulását bármikor visszavonhatja e-mail küldésével a pedlap@pedagogusok.hu címen, illetve postai úton a Pedagógusok Szakszervezete 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. címen, ami a kezelt felhasználói adatok törléséhez vezet.

Pedagógusok Szakszervezete

IMPRESSZUM

PEDAGÓGUSOK LAPJA ■ A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) hivatalos hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: Varga Stella ■ Technikai szerkesztő: Márfiné Bécsi Erika ■ Szerkesztőbizottság: Balogh Éva Heves megyei elnök, Földváriné Jeneses Katalin Jász-Nagykun-Szolnok megyei elnök, Varga Stella ■ Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. ■ Telefon: +36 1 322-8453 ■ Kiadja a Pedagógusok Szakszervezete, 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. ■ Központi telefon: +36 1 322-8453 ■ Felelős kiadó: Szabó Zsuzsa elnök ■ Internet: www.pedagogusok.hu; e-mail: varga.stella@pedagogusok.hu ■ Terjeszti a Pedagógusok Szakszervezete ■ Index: 26651 ISSN 0133-2260

Fotó: magyarnarancs.hu

A szakszervezet ma

Nehéz helyzetben vannak a közoktatás területén dolgozók érdekeit védő szakszervezetek, úgy gondolom, a többes szám is indokolt. A szakma nagyon sok mindennel elégedetlen, mégis egyre kevesebb ember csatlakozik. Ha csak a jelent nézzük, sokan nem értenek egyet az új Nemzeti alaptanterv bevezetésével, a tankönyvekkel sok a probléma, a bérekkel kapcsolatban évek óta reménytelen az egyeztetés, a munkaterhek nőnek. A szakmai érdekegyeztetés a döntéshozókkal markáns eredményeket nem hoz. Mi vezetett ide? Mit tehet az érdekvédelmi szervezet aktív tagság nélkül? A hosszabb távon kialakult okokról, a jelen lehetőségeiről Mikecz Dániel, a Társadalomtudományi Kutatóközpont tudományos munkatársa beszélt.

– A rendszerváltás után a régi szakszervezetek cipelték azt a stigmát, amely a szocialista időszakban jellemezte a szervezeteket, vagyis hogy valódi érdekvédelmi funkciójuk nem volt a pártállami rendszerben. Újak alakultak már 1990 előtt, illetve utána is, de azok sem erősödtek meg azóta sem. Miért nem tudott megszabadulni a társadalmi előítéletektől a mozgalom?

– A rendszerváltás idején kettős kihívással kellett megküzdnie a legtöbb szakszervezetnek. Egyrészt legitimációs problémával, hisz 1989 előtt transzmissziós szíjként működtek, mert az állampárt akaratát továbbították a társadalom felé. Másrészt annak következményeivel, hogy átalakult a foglalkoztatás szervezete. Ez egyébként Nyugat-Európát is érintette. Csökkent az ipari termelés jelentősége, illetve az emberek már kevésbé kötődtek egy-egy munkahelyhez, inkább egy szakmához vagy karrierhez. A közoktatás speciális helyzetű, nem olyan ágazat, mint például az ipari termelés. Az oktatás területén évekkel a rendszerváltás előtt elkezdődött egy szemléletváltás. Már a '80-as években megfogalmazódtak elvek azzal kapcsolatban, miként viselkedjenek az állampolgárok egymással, az autoritással szemben, hogyan vélekedjenek az intézményekről. E demokratikus gondolatok mellett megjelent a demokratikus

oktatásra való igény. Érdekes, hogy akkoriban már felszínre kerültek olyan szakmai kérdések például, hogy kizárólagos legyen-e a frontális oktatás, milyen funkciója van a tanárnak mint autoritásnak. Mi a szülő szerepe? Kié az iskola? Egyre többször szóba került, milyen fontos a demokráciára nevelés. Az 1988-ban alakult Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete nem klasszikus érdekvédelmi szervezet volt, hanem egy alternatív, demokratikus közoktatási elgondolás hordozója is.

– Hogyan alakult a vázolt társadalmi és politikai közegben az oktatási szakszervezetek működése?

– A szakszervezetek politikai jellege nem változott. A közélet egésze demokratizálódott, egyre több politikai párt jött létre. Ez több szakszervezetet közvetlenül is érintett, vezetőik egy része a politikában folytatta karrierjét. A '90-es években a Bokros-csomag elleni tüntetésekben részt vettek pedagógus-szakszervezetek is, 2010 óta pedig rendszeresen az oktatást, tudományt érintő megmozdulások, napirenden van a közoktatás mellett a felsőoktatás, gondoljunk a hallgatói tüntetésekre, a 2016-os pedagógus-tüntetésekre, a Független Diákszövületre, a CEU vagy az MTA ügyére. Ezek nemcsak szakmai, ágazati ellenérzéseket kinyilvánító demonstrációk,

hanem politikaiak is. Ez egyrészt erősíti a résztvevők alkupozícióját, társadalmi támogatottságukat, másrészt árthat, mert például sok pedagógus azt gondolja, pártpolitikai mezőbe kerül az egész konfliktus, vagyis nem a bérek vagy az adminisztrációs terhek vannak egy-egy akció középpontjában. Úgy vélik, hogy a demonstrációkból oktatáson kívüli szereplők akarnak politikai tőkét kovácsolni. A 2016-os tüntetés szervezői nagyon úgy érezték. Rendszeresen felbukkanó dilemma, hogy maradjon-e a szakszervezet az ágazati ügyeknél, ha ott elérnek valamit, az elég eredmény, és nem kell a rendszert illetniük kritikával.

A Politikatudományi Intézetben végeztünk kutatásokat, amelyekből kiderül, hogy sokan kapcsolódtak ezekhez a tüntetésekhez olyanok is, akik csak közvetve érintettek. A pedagógus-megmozdulások esetében diákok és szülők, de csatlakoztak kormánykritikus emberek, akik ezeket az eseményeket használták ki arra, hogy kifejezzék általános elégedetlenségüket, nem rossz szándékkal. Ezeken a rendezvényeken megélhették az összetartozást azokkal, akikkel – úgy vélik – azonos platformon vannak. Ha nem is akarják ezt a szervezők, ez elkerülhetetlen.

– A közoktatás területén most is nagy az elégedetlenség. A PSZ tagjai rendszeresen fordulnak a szervezet jogászaihoz panaszaikkal. De olyan pedagógusok is megkeresik őket, akik nem tagok, mégsem lépnek be. A másik tapasztalás pedig, hogy a tagság nagy része sem eléggé aktív.

– A passzivitás nem csak a szakszervezeteket érinti. Ráadásul nem csak azok passzívak, akik az előző rendszerben szocializálódtak. Az egyéni életstratégiák kiteljesedését tolerálták a '80-as években. Működhetett a második gazdaság – háztáji, vgmk

–, hogy pluszjövedelemre tehessenek szert az emberek. Azaz a problémákra egyéni, nem kollektív megoldást kerestek, ezt örököltük. A politikai szocializációval foglalkozó kollégák is ezt erősítik meg. A családokban sem beszélnek politikáról, pedig a politika nemcsak pártpolitika, hanem vitakultúra. Azt is kellene tanulni, hogy egy szervezetben hogyan lehet közösen elérni valamit. Az együttműködés apró dolgokban – például rendbe hozni az iskola melletti parkot – is csak ritkán jön létre. Vagyis a demokráciára nevelés az elmúlt harminc évben sem valósult meg.

– A Nyugat-Európában sikeres szakszervezetek hogyan működnek?

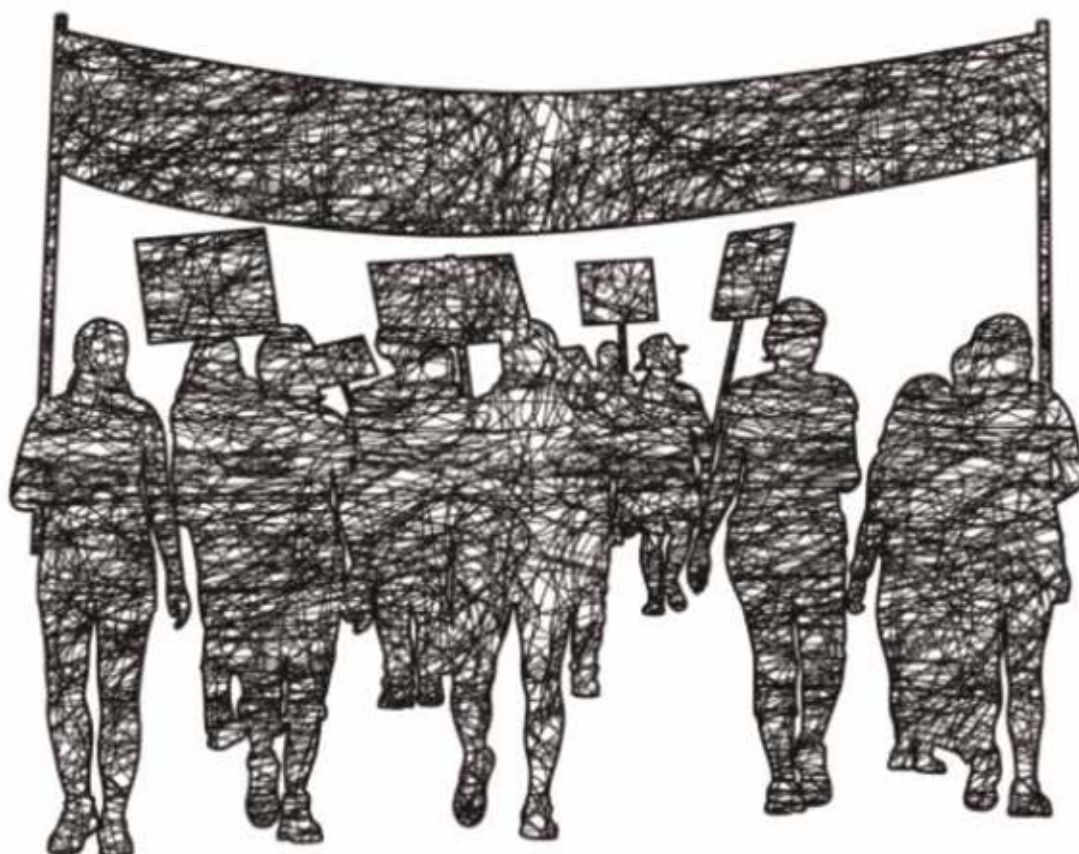
– Egyre inkább elterjedt a szolgáltatói funkció, ami már hazai szervezeteknél is látható. Vannak juttatások, jogi tanácsadás, közös telefonflotta, így „megéri” belépni a szakszervezetbe. A skandináv államokban a szervezethez nagyon magas. Ennek az is oka, hogy vannak vonzó szabályozók, anyagi ösztönzők, például munkahelyi segély akkor érkezik, ha valaki szakszervezeti tag. Segíthet a fokozatos bevonás: amikor valamilyen szolgáltatást ingyen kínálnak, de ha azon túl mást, többet is szeretne az illető, akkor azt már belépéshez köti a szakszervezet. Emellett vannak, akik úgy gondolják, a mozgalmiságot kell erősíteni, nagyobb mértékben kell kritikusnak lenni, ki kell menni az utcára. De az említett okokból ez problémát okozhat. Sokan a politikát nem közügyekben való aktivitásként értelmezik, hanem konfliktusként. A tüntetéseket konfliktusos helyzetként élik meg, amelyben részt kell, kellene venniük, és ez számukra kényelmetlen. Kollégáim a kutatásaikban megállapítják, hogy a magyar társadalom jelentős részében kettéválik a politika és a közélet. A közélet több embert érdekel, és úgy látják, hogy az kevésbé konfliktusos. Talán ezeket figyelembe véve lehetne legyőzni a passzivitást. A nyugat-európai országokban az eltérő történelmi tapasztalat révén megvan a kellő tudás, tudják, hogy mi az előnye annak, ha az emberek összefognak. A szakszervezetek mottóját, hogy együtt erősebbek vagyunk, jobban átérzik. Itthon ezt kellene jól közvetíteni a munkavállalók felé.

– A Szakszervezetek Együttműködési Fóruma most ősszel képzést indít szakszervezeti aktivistáknak.

– Eddig a hazai szakszervezetek nem gondoltak arra, hogy a közösség-szervezés speciális tudás, holott néhányan már foglalkoznak ezzel a tudománnyal. A járványhelyzet pedig megmutatta, hogy tudunk egymásra figyelni. Ez azt jelenti, hogy nem teljesen atomizálódott a társadalom, erre támaszkodhatna a szakszervezet is. Ha van közösség, akkor könnyebb mozgósítani, üzemi vagy ágazati szinten valamit elérni.

– Magyarországon a jelenlegi kormány komoly jogszabályi változtatásokat is tett a szakszervezetek visszaszorítására.

– Kétségtelenül, ezek közül a sztrájk törvény megváltoztatása a legfontosabb, amely jelentősen csökkenti a szakszervezetek hatékonyságát. A jelen helyzetben pedig a home office is szűkítheti a szakszervezetek mozgásterét, mert ha kevésbé van jelentősége a munkahelyi kollektívának, akkor nem lehet érdekvédelmet szervezni és a passzivitás is erősödni fog. Ha online szakszervezetek lesznek, hogyan tudnak mozgósítani, fellépni?

– Más oldalról felmerül a kérdés: egy nagy létszámú tagsággal rendelkező szakszervezet hogyan tud ma gyors, ütőképes és hatékony lenni úgy, hogy demokratikus működése ne sérüljön?

– A pártok is küzdenek ezzel a problémával, ott a szűkebb él-nökség a döntéshozó. A zöld pártok bevezették a bázisdemokratikus működést, ami a hatékonyság kárára ment. Igaz, hogy nagyon hosszadalmas egy-egy téma megvitatása, a munkáltató, jelen esetben az állam, nem tudja azt kívárni. Ráadásul a jogalkotó most egyébként is egyre kevésbé vonja be a szakszervezeteket a jogalkotási folyamatba, vagyis a szakszervezet csak reaktív tud lenni. A sajtó, a nyilvánosság felé is gyorsan kell reagálni. Jól láthatónak kell lennie a szakszervezetnek, fontos a

PR, a brandépítés, manapság a közvélemény ezt el is várja. Ha ezt nem látják az emberek, akkor elkönnyelik, hogy az a szervezet nem létezik vagy lassan működik. Ezért, ha az egyénnek munkahelyi konfliktusa van, akkor nem a szakszervezetet keresi meg, hanem egyénileg lép. És visszatértünk oda, hogy az emberek úgy érzik, az individualizálódott problémamegoldás gyorsabb, hatékonyabb. Komoly szervezeti kérdés is egy nagyobb szakszervezet jó működése, ki kell osztani a feladatokat, ki kell választani például a kommunikációval foglalkozókat, akik a jól meghatározott alapelvek alapján azonnal reagálnak. A nagyobb akciókról szóló döntések persze hosszabb időt igényelnek. A láthatóság, a megjelenés a munkáltató számára is fontos üzenet a létező, erős szakszervezetről.

Szakszervezeti aktivisták, figyelem!

Szeptemberben indul a SZEZ oktatási programja

A közalkalmazotti konföderáció tavaly nyáron megválasztott új vezetése a progresszív társadalmi célok felvállalása mellett a szakszervezeti oktatást jelölte meg egyik legfontosabb feladatának. Ennek oka egyszerű: ahogy senki nem születik pedagógusnak vagy orvosnak, úgy szakszervezeti aktivistának sem, azt is tanulni kell. Ezt a megszerzett tudást senki nem veheti el. A szakszervezeti mozgalom egyik legfontosabb feladata egyébként is a tudás átadása, terítése, multiplikálása. Ahogy egyre több lesz a képzett szakszervezeti aktivistánk, aki képes közösséget szervezni, mozgósítani, aki bátor lesz ügyeket felvállalni, konfrontálódni, másokkal együtt az érdekekben kiállni, akkor egyre többen fogják magukénak érezni a szakszervezeti mozgalmat, így eredményeket elérni. A Szakszervezetek Együttműködési Fóruma (SZEZ) oktatási programja hosszú távon tervez és több szegmensben gondolkodik, ennek megfelelően kezdődtek el a tervezési munkálatok is idén télen. A program három lépcsőben nyújt képzést.

A háromlépcsős program szerkezete

Alapképzés	Kiegészítő képzések
Középszintű képzés	
Képzők képzése	

Az *első lépcső* az alapozó képzés, amelyben a szakszervezeti identitást, a szakszervezeti intézményrendszer alapjait és alapvető közösségépítő készséget sajátíthatnak el a jelentkezők 12 modulban. Idén ezzel a képzéssel ismerkedhetnek meg az aktivisták.

A *második lépcsőben*, a középszintű képzésben többen között szervezetfejlesztésre, tárgyalástechnikákra, stresszkezelésre és a specifikus kommunikációs elemekre helyezük a hangsúlyt, kitekintve a nemzetközi szövetségeinkre.

A *harmadik lépcsőben* a korábbi képzések résztvevőit arra kapacitáljuk, hogy kellő felkészülést követően váljanak ők is oktatókká. Vigyük haza a saját területükre, alapszervezetükbe, régiójukba a tudást, és terítsék a kollégák között, tanítsák meg nekik, amit a képzés során elsajátítottak. Amint említettük, a tudás minél szélesebb körben történő átadása mindig is a szakszervezeti mozgalom egyik legfontosabb célja volt: csak a képzett tagok válhatnak tudatos, aktív tagokká!

A *képzés távoktatásban történik* egy online felületen, és a jelenlegi járványügyi helyzetben egyelőre (az eredeti terveinkkel ellentétben) online térben is tartjuk. Ennek előnye, hogy az aktivistáknak nem kell utazniuk, hanem saját időbeosztásuknak megfelelően tudják feldolgozni a modul anyagát és elvégezni a modult záró feladatot. A tananyag olvasásra épít, ami tudatos

döntés volt a képzést összeállítók részéről, „mert lehangolónak tartjuk a szakszervezeti tagok közötti megjelenő szövegértési problémákat”, amelyek nehezítik a későbbi érdekérvényesítési munkát. A modulzáró feladatok többsége közösségi munkát igényel, ami elengedhetetlenné teszi, hogy a beiratkozók közeli kollégáikkal munkaügyi kérdésekről beszéljenek, közösen gondolkodjanak. Klasszikus számonkérésre nem kerül sor. Itt mindenki annyit visz magával, amennyit beletesz. Egy-egy modul elvégzésére 2–2 hét áll rendelkezésre, saját tapasztalataink szerint modulonként 1,5–2 óra időráfordítással.

Kiknek ajánljuk? Akik szerint a szakszervezet egy mozgalom, egy közösség, a demokrácia egyik legfontosabb intézménye immár 150 éve. Ahol a tagok közösen gondolkodnak az őket érintő kérdésekről, és elhiszik, hogy hosszú távú munkával, tudatos tervezéssel, tapasztalatcserével, tudásgyarapítással apróbb és nagyobb sikereket lehet elérni, komolyabb projekteket, kampányokat lehet lefolytatni.

A *dolgozói érdekérvényesítés* nem egy sikersztóri és nem egy valamikor véget érő történet, hanem folyamatos fenntartást igénylő, a világgal dinamikusan változó demokratikus lehetőségünk, amellyel ha nem élünk, akkor a politikai és gazdasági elit elnyomásban tart. Ezt a magyar munkavállalók a lenullázott szociális párbeszédben tapasztalhatják, saját bőrükön érezhetik.

A SZEZ oktatási programjának másik fontos célkitűzése, hogy a közszféra szereplői adott régiókban megismerjék egymást, egymás problémáit, jó gyakorlatait és adott esetben kooperáció kezdődjön, aztán az eredményes kapcsolat közös rendezvényekben, akciókban és a szolidaritásban csúcsosodjon ki.

Ha tennél magadért, a közösségedért és hiszel a dolgozói érdekérvényesítés erejében, akkor kérünk, keresd fel a következő oldalt és regisztrálj az ingyenes SZEZ-tanfolyamra:

<https://szakszervezetiaktivista.hu/szez-regisztracio/>

Egy tanár szomorú üzenete a jövőnek

Gondolatok a koronavírus kapcsán

A világ nyomora bekopogtatott az előszobánkba a koronavírus elterjedésével. Persze tudtuk – mondták sokszor –, hogy a globalizációval minden felgyorsult, és igen közel kerülhet hozzánk. Mégis azt gondoltuk, hogy azok a rettenetes folyamatok, amelyek az emberek többségének sorsát alakítják, évtizedekre, de legalábbis tizenöt-húsz évre vannak túllünk. Aztán kiderült, hogy napokról, hetekről, legfeljebb hónapokról van szó. Hogyan történhetett mindez ennyire gyorsan, mintegy „beszakadásként”? Néhány példán keresztül megmutatom.

C ország B vállalata A földrészen bányát működtet. Azért, hogy E földrészen majd olcsón tudja adni a mobiltelefont, a vállalat a munkásainak éhbért fizet. Bányásznak lenni kemény munka, és enni is kell, a kemény fizikai munkához az erőt naponta újra kell termelni. Mivel másra nincs pénz, a bányász kimegy a bozóthúspiacra bevásárolni. A bozóthúspiacon azt lehet kapni, amit valaki a környező bozótosban lőni vagy fogni tudott. Megfogta és már viszi is a piacra, mert valamiből neki is élni kell. Nincs közegészségügyi ellenőrzés, nincs járványvesztély-vizsgálat, van viszont olcsó hús a bányásznak és a családjának.

B vállalat terjeszkedése során már sok országba eljutott. A főnökök időnként körbejárják a különböző földrészeket a telephelyeket. Minél kisebb a bér, minél mostohábbak a munkakörülmények, annál sűrűbben kell megjelenni, hogy legyen va-

laki, aki a helyi vezetőket és főleg a munkásokat „rezegetti”: hogy ne panaszkodjanak, ne követeljenek. Sőt legyenek hálásak; és főleg: féljenek. B vállalat „főrezegetőjére” egészen véletlenül, minden óvintézkedés ellenére A földrészen rákóhög egy bányász. A vállalati főember a másodperc töredéke alatt megkapja a bozóthúsból beszerzett vírust, amiről két hétig ő maga sem tudja, hogy megtelepedett és szaporodni kezdett a szervezetében. A vezető fontos feladata viszont másnap már E földrészre szólítja, és ő fegyelmezetten repül is tovább, fertőzve mindenkit, akivel találkozik az elkövetkező napokban-hetekben.

B vállalat hivatalos „főrezegetője” éppen hazaér C-be, amikor E földrészen, az olcsó mobiltelefonok vidékén indulóban van egy olyan járvány, amelynek árát emberéletekben (!), könnyekben és ezermilliókban számolják majd. E földrész tehát így fizeti meg kamatos kamattal az olcsó telefonok és a bányász nyomorúságának az árát. A betűk persze felcserélhetők, de a lényeg sajnos nem fog változni.

Lehet-e ez másképp? Lehet, de ahhoz szólani kell. Felismerni, megértetni és elfogadtatni azt, hogy az élhető világ mindannyiunk közös érdeke. És a kisemmizett, nyomorgó embertömegben segíteni nemcsak erkölcsi kötelesség, hanem elsőrendű önvédelem. (Érdekes lenne úgy megfogalmazni: a közjóra törekvés az önzés értelmes

formája.) És a változáshoz, a közös érdekében, minden szakmának meg kell teremtenie a saját hatni tudásának feltételeit.

Tanárként látom a kollégáimon, beletörődtek abba, hogy elvették tőlük a munka örömet. Van ugyan ragyogó órák, és azokon csillogó gyerekszemek, nem is kevés, de a legjellemzőbb fogalom már nem az alkotás, hanem a fáradtság. A jövőformáló szakma több évtizedes tapasztalattal bíró képviselői egyre kevésbé tudják, mit mondanak a tanítványaiknak arról, milyen lesz a világ. Akinek pár éve van a nyugdíjig, „vágja a centit”. Hiába látja a szakmája egyre gyarapódó gondjait, hallgat: ő nem szól már semmiért! Csak túlélni akar. Úgy készül az azokakkal való együttlétre, mintha az egyben a világból való kivonulást is jelenthetné.

De mire nőnek fel a gyerekeink, a rajongva szeretett unokáink? A pusztulás megtapasztalására, a szenvedésre? Az ember által ismert civilizáció összeomlására? Arra az örült világra, amelyet a jövőről szóló katasztrófafilmek elénk vetítenek? Megelégszünk-e azzal, ha addig van béke és biztonság, iható víz, élhető világ, ameddig – térben és időben – a szemünk ellát?

Bán Mihály általános iskolai tanár,
a PSZ Veszprém megyei szervezetének
elnöke

(Megjelent: kotoszo.blog.hu)

Ahogy az már lenni szokott, szeptember elsejével elkezdődött a tanév. A kormány döntése szerint ugyanúgy, mint bármikor az előző években. Az egészségügyi körülmények azonban nagyon eltérnek az eddiektől. (Az oktatást érintő egyéb kérdésekről más cikkekben szólunk részletesebben.)

A Covid-19 vírus 2020 elején megjelent az egész világon, hazánkban és környezetünkben tavasszal érte el csúcát, és azóta is jelen van. Szakemberek folyamatosan figyelmeztettek, hogy jelentősebb erősödés várható. Tudta ezt a magyar kormány is, ennek ellenére döntött: úgy indítja el az őszi szemeszt, mintha nem változott volna semmi, „a hagyományos nevelés-oktatás megkezdése indokolt”. Augusztus utolsó napjai pedig már jelentős fertőzésszám-emelkedést mutattak. Igaz, hogy az Emberi Erőforrások Minisztériuma augusztus 17-én kiadott egy járványügyi intézkedési tervet (https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/Tanevkezdés2020/Intezkedesi_terv_a_koznevelési_intezmenyek_reszere_2020_2021_tanev.pdf), és ezt néhány nap múlva megette a szakképzést felügyelő Innovációs és Technológiai Minisztérium is, de ezek a Pedagógusok Szakszervezete szerint „nem elégségesek, és számos pont részletei nem tisztázottak”.

A PSZ már korábban, augusztus 12-én felszólította a fenntartókat, hogy készítsenek alapos iránymutatást a közoktatás számára a vírus okozta speciális helyzet miatt. Ugyanakkor összeállította saját járványügyi protokollját, amelyet lapunk 23–24. oldalán olvashatnak.

Új tanév

Ízelítő az Emmi járványügyi protokolljából:

- A tanítási órákon, foglalkozásokon a maszk viselése lehetséges, de nem kötelező.
- A közösségi terekben egyszerre csak annyi gyermek, tanuló tartózkodhat, hogy betartható legyen az 1,5 méteres védőtávolság.
- A csemetési rendet úgy kell kialakítani, hogy az támogassa a tanórák közötti szünetben a védelmi intézkedések betartását.
- A tantermi oktatás során az osztályok keveredését – amennyiben ez lehetséges – el kell kerülni. A szaktantermek, nyelvi bontótermek kivételével az osztályok használják ugyanazt a tantermet.
- Annak érdekében, hogy szükség esetén minden iskola felkészült legyen a munkarend átalakítására, a nevelőtestületnek ki kell dolgoznia saját protokollját, és fel kell készülnie ennek bevezetésére.

Ha egy gyermeknél, pedagógusnál vagy egyéb dolgozónál fertőzés tünetei észlelhetők, haladéktalanul el kell őt különíteni, egyúttal értesíteni kell az iskola-egészségügyi orvost, aki az érvényes eljárásrend szerint dönt a további teendőkről. Rendkívüli szünetet az Oktatási Hivatal rendelhet el. Az operatív törzs jogosult arra, hogy elrendelje a tantermen kívüli, digitális oktatást. A rendkívüli szünet általában 2-3 nap, és utána a tesztek alapján már látni lehet a tényleges helyzetet.

...

A PSZ a fenntartó által közreadott intézkedéseket nem tartja elégségesnek.

- Kifogásolja, hogy nem támogatják a szakszervezet javaslatát, miszerint legyen kötelező a homlokon át történő lázmérés az intézményekben.
- Az 1,5 méteres távolság kötelező megtartása kapcsán a szervezet véleménye a következő: egy 2016-os felmérés szerint a magyarországi iskolák tantermeinek átlagos mérete 30-40 négyzetméter. Sok iskola azonban 32 feletti osztálylétszámmal működik, ezért kérdés, hogy ezekben a termekben miként tartható be a szociális távolság, és ugyanígy a közösségi tereken. A szaktantermekhez pedig nincs olyan létszámú technikai személyzet, amely időben fertőtleníthetné a cserélődő osztályok után a helyiséget.
- A PSZ hibrid oktatást javasol, amelyet az osztrák iskolák sikeresen alkalmaznak: az egyik héten három, a másik héten két nap tantermi oktatás, a többi napokon pedig az otthoni tanulás. Így lehet biztosítani, hogy a tantermekben csak 14 tanuló tartózkodjon, és meg lehessen tartani a másfél méteres szociális távolságot. A hibrid oktatás tehát azt is jelentené, hogy az osztályokat kétféle bontanák.
- A PSZ szeretné, hogy a járványhelyzet romlása és az otthoni oktatásra való áttérés esetén a szülőknek távolléti díjat fizessenek a munkáltatók, ne kelljen fizetés nélküli szabadságra menniük.

A szakszervezet egyetért a Fővárosi Önkormányzat azon javaslatával, hogy később kezdődjön az oktatás a középiskolákban, így a reggeli közlekedési csúcs kicsit enyhülne. Ezt az Emmi központilag nem támogatja.

Egyéb újdonságok az új tanévben

A sok vihart kavart és a szakma éles bírálatát kiváltó Nemzeti alaptanterv szerinti oktatás elkezdődött az 1., 5. és 9. évfolyamon. Elkészültek a kerettantervek és a tankönyvek – rohamtempóban. *(Erről részletesen a 22. oldalon olvashatnak.)*

■ ■ ■

Ősztől iskolaőrök vigyázzák a rendet az iskolákban. Ez vitát generált a pedagógusok körében, és a több sebből vérző rendelkezés rávilágított a rendszer alapvető hibáira. *(Részletek a 12. oldalon.)*

■ ■ ■

Nyár közepén a szakképzésben oktató kollégák a közalkalmazotti státuszról átkerültek a munka törvénykönyve hatálya alá, ami sok hátránnyal is jár, bár átlagosan 30 százalékos béremelést kaptak. *(Az anomáliákról részletek a 10. oldalon.)*

■ ■ ■

A közoktatásban dolgozó pedagógusok is részesültek némi juttatásban, a tárcsa szerint ez béremelés, valójában július 1-től 10 százalékos ágazati pótlékot kaptak. *(Erről a 16. oldalon olvashatnak.)* A vezetői pótlék jelentősen megnövekedett.

■ ■ ■

A PSZ üdvözlí, hogy a kormány felismerte: a tavaszi, tantermen kívüli

oktatásból sok hátrányos helyzetű településen élő tanuló kimaradt, és az ő felzárkóztatásukat szeptembertől végző pedagógusok, valamint a munkájukat közvetlenül segítő dolgozók pluszmunkáját el kell ismerni. Ezért ők egyszeri bruttó 500 ezer forint juttatást kapnak. Ugyanakkor a szakszervezet igazságtalannak tartja ezt a többi kollégával szemben, akik szintén nagy erőfeszítéseket tesznek a diákok felzárkóztatásáért. A PSZ úgy fogalmaz: a kormány egyik kezével oszt, a másikkal megoszt.

■ ■ ■

Nehezíti a tanévet az a helyzet is, amelyet egy korábbi döntés hozott létre: mivel az iskolakezdés hatéves korban kötelező, ezért hétézerrel több első kezdte meg tanulmányait, mint tavaly.

■ ■ ■

Digitális oktatás: jelenleg nem zárható ki, hogy ismét elkerülhetetlen lesz a digitális oktatás bevezetése (az első tanítási hét után tizennégy iskola és óvoda zárt be gyermek vagy pedagógus pozitív vírusesztje miatt, ezek száma napról napra nő). Ugyanakkor a helyzet nem sokkal jobb, mint tavasszal, hisz közös online felület még mindig nincsen kialakítva. „A Krétát, amely egy komplex tanügyigazgatási és fenntartói rendszer, eredetileg nem tanításra találták ki, de a Covidra tekintettel elkezdődött a pedagógiai munkát és az oktatást támogató modul fejlesztése – nyilatkozta a Klebelsberg Központ vezetője szeptember 4-én. Szeptember 30-tól felkerülnek rá a tankönyvek, és a házi feladatokat is fel lehet tölteni, illetve elérhetőek lesznek ezen keresztül. Lehet a Krétán feladatokat kiadni és fogadni, csoportosan és egyénileg is. A cél az, hogy ez a rendszer a későbbiekben a teljes digitális oktatás menedzselésére alkalmas legyen.” *(novekedes.hu)*

Szakképzési tanévnyitó – új lehetőségek, még több kérdőjel

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) üdvözl minden olyan kormánydöntést, amely előnyös a szakképzésben tanulóknak, valamint a sok változást megélt, a permanens átalakításokat a végrehajtás szintjén mindig megmentő pedagógusoknak és az iskolai munkát segítő egyéb foglalkoztatottaknak. De!

A PSZ bérkövetelése egységes, garantált 30% emelés az oktatóknak, valamint a nevelést-oktatást segítő és technikai dolgozóknak egyaránt.

A szakképzésben átlagosan 30% béremelést jelentettek be. A ténylegesen megvalósult, érdemi mértékű emelés az oktatók körében történt, mely sokuk számára eredményezett érezhető fizetés-emelést, élethelyzetük kisebb-nagyobb mértékű javulását. A tagság visszajelzései szerint ugyanakkor nagyon sok kolléga kisebb, 20–24%-os emelésben részesülhetett, de voltak példák ennél jóval kisebb mértékű emelésre is. Különösen szembeötlő az eddig is jelentős bérhátrányt elszenvedő technikai munkatársak kimaradása az érezhető mértékű emelésből, holott az ő munkájuk szintűgy nélkülözhetetlen az iskola életében, mint a pedagógusoké.

Szakszervezeti oldalról üdvözlünk kell azt is, hogy kevesek a 30%-nál lényegesen magasabb emelésben részesülhettek, igaz, hogy a differenciálást megalapozó, rohamtempóban és előre nem ismert szempontok szerint – egyes panaszok szerint szubjektivitást sem nélkülözően – megvalósított teljesítményértékelést sokkal jobban és korábban elő kellett volna készíteni, mert ebben

a formában számos igazságtalanságot szült. Mivel az értékelés időszakában még közalkalmazottként dolgoztak a kollégák, annak jogalapja is kétségeket hagy maga után.

Munkavállalói érdekvédelmi szempontból azonban nem kerülhető meg az a kérdés sem, hogy

a szakképzésben foglalkoztatottak milyen árat fizetnek az egyszerű béremelésért.

A több mint 30 ezer kolléga elveszítette az értelmiségi közép-osztályi létének és hivatása gyakorlásának egyik hosszú távú alappillérét, a közalkalmazotti jogviszonyát. Ezzel fel kellett adni számos juttatást, és főleg a foglalkoztatás nagyobb biztonságát, jogi védelmét, mely a közfeladat ellátásához kapcsolódott. A munkajogviszonyban a kollégák kiszolgáltatottabbak lettek a közalkalmazotti jogviszonyhoz képest, egyebek mellett rövidebb a felmondási idő, alacsonyabb a végkielégítés, könnyebb a felmondás (állásfelajánlási kötelezettség nélkül történhet meg), szabályozatlanabb a munkavégzés feltételrendszere. Nagy kihívás a szakképzést irányító minisztériumnak és a munkáltatóknak,

hogy ezt hosszú távon ellensúlyozni tudják: a szakképzésben foglalkoztatottak bére ne ragadjon be a jelenlegi szintre, legyen átlátható, igazságos és valódi teljesítményen alapuló a bér differenciálása, a kiemelkedő szakmai teljesítményt ismerjük el, legyen ösztönző a környezet, alkotó az iskolai légkör, és sorolhatnánk. Erre akkor nyílik esély, ha egy hosszabb távú fejlődési szakasz következik, miután az átalakítás – sok tekintetben felesleges és elkerülhető – adminisztratív terhén átesik a rendszer, ez azonban még években is mérhető időt jelent.

A PSZ másik fontos követelésével kapcsolatosan is történt előrelépés a szakképzési jogalkotásban, amikor az új szakképzési szabályozás alapján heti átlag 22 kötelező foglalkozás számolható ki.

Ellentmondásos ugyanakkor az új szabályozásban a havi legfeljebb 16 óra eseti helyettesítés értelmezése,

mellyel már újfent heti 26 tanóránál tarthat a kolléga. Amire jó esélye van, ha az iskolai leterheltséget, szakemberhiányt, távolléteket, sajnálatos betegségeket figyelembe vesszük. A tanévre vetített munkaidőkeret alkalmazásával a munkavállaló munkaidejével számára kiszámíthatatlanul is gazdálkodhat a munkáltató. Emellett az egyéb tevékenységek sem szabályozottak, így a munkavállalók várható többletterheiről – figyelembe véve a feladatok jogszabályváltozások alapján is prognosztizálható változásait – jelenleg nincs információ. Garantált előmeneteli rendszer hiányában

a szakképzésben foglalkoztatottak bérhelyzete sem prognosztizálható a következő évekre,

igaz, fedezet nélkül a garantált illetményemelés is inflálódhatna. Nem látható tehát, hogy összességében a következő években milyen árat fognak fizetni a kollégák az egyszeri béremelésért, csak

reménykedhetünk, és nem kívánhatunk mást a szakképzésben dolgozóknak, mint hogy összességében pozitív legyen az egyenleg. A szakképzés szabályozásának sokadkori, a rohamtempó miatt kellően át nem gondolt átalakítása ugyanakkor számos többletterhet is jelent az iskoláknak. A dereguláció elvét üdvözölni lehet, ugyanakkor a sok szabályozási rés és ellentmondás még évekig izgalmas kihívást fog jelenteni a jogalkalmazóknak, de remélhetően marad idő és energia emellett a gyermekekkel, tanulókkal, a tartalmi, módszertani kérdésekkel is foglalkozni. Ezt csak a jogalkotás korábbi szakaszában megspórolt, folyamatos társadalmi egyeztetés tudja hatékonyan elősegíteni, és

a jogszabályok folyamatos magyarázása, értelmezése mellett azok többszöri módosítása is megjósolható.

A PSZ üdvözli a kiterjesztett tanulói ösztöndíjat, ugyanakkor a duális képzés finanszírozása és nyitott kérdései sok kockázatot hordoznak a kis és közepes munkáltatók számára is (kevesebb kockázatot az újfent létrehozandó gazdasági társaságok számára, amelyekbe már nemcsak a gyakorlati, hanem az elméleti oktatás is kiszervezhető lesz).

Rendezetlen a több ezer SNI tanulóval foglalkozó szakiskola és a szakképzés viszonya,

nem indokolt ebben az iskolatípusban egyebek mellett a tanulói ösztöndíj hiánya sem, hiszen ők is szakmát (még ha részzakmát is) tanulnak, és az önálló életvezetésre, a munkaerőpiacon való érvényesülésre készülnek fel.

A fenti ellentmondásokkal és kérdőjelekkel együtt is sikeres tanévet kívánunk a szakképzésben dolgozó oktató és egyéb foglalkoztatott kollégáknak, maradjon minél több idejük az új szabályozók boncolgatása mellett hivatásuk középpontjára, a tanulóra!

Reméljük, a szülők is tudni fogják, milyen oktatási formában tanulnak gyermekeik: kifutó rendszerben szakközépiskolai és szakgimnáziumi (utóbbi azért fennmarad a köznevelési törvény hatálya alatt, ahogyan a szakiskola is); felmerőben pedig szakképző iskolai és technikumi oktatásban. A tanároknak már nagy gyakorlatuk van abban, hogy a különböző osztályok és évfolyamok óráira beesve képesek legyenek tantervet és képzési formát váltani. Mint ahogyan eddig is minden esetben, próbáljanak meg minél többet kihozni az új szabályozási környezetből, hiszen az állandó változások közepette a magyar szakképzés legbiztosabb pontja még mindig maga az iskola, és az abban dolgozó kollégák, akik minden változáson átgépezték eddig is a rendszert, ebben biztos lehetett a mindenkori ágazati irányító.

Gosztonyi Gábor, PSZ-alelnök
Palotás József, PSZ-szakértő

Iskolaőrök

A parlament július 3-án döntött az iskolaőrségről

A képviselők elfogadták az iskolai erőszak megszüntetése és megelőzése érdekében szükséges törvénymódosításokról szóló jogszabályt a kormány kezdeményezésére. Az iskolaőrség külön rendszert szervként, a rendőrség irányítása alatt jön létre, tagjai 2020. szeptember 1-jétől teljesíthetnek szolgálatot 500 állami köznevelési és szakképzési intézményben, ott, ahol ezt az intézményvezetők kérik. Az őröknek a munkaviszonyuk létesítésétől számított legfeljebb kilencven napon belül sikeres iskolaőri vizsgát kell tenniük a törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazásával kapcsolatos elméleti és gyakorlati ismeretekből, a szabálysértésekkel kapcsolatos ismeretekből, valamint alapvető pedagógiai és gyermekpszichológiai ismeretekből.

Kormányzati tájékoztató szeptember 2-án

Eddig 423 helyszínen kezdtek meg az iskolaőrök a tevékenységüket, további 55 helyszínre a toborzás, képzés folyamatban van. Nincs betöltött pozíció Budapesten, Pest megyében, Bács-Kiskun megyében. A toborzás továbbra is folyik, és remélik, hogy szeptember végére minden iskola igényét ki tudják elégíteni. Az iskolaőri pozícióra 1409 jelentkező volt, nagyon szigorú és következetes kiválasztási folyamat zajlott, amelynek eredményeként a jelentkezők kétharmadát kiiktatták. A kiválasztott leendő iskolaőrök 31 képzési helyszínen pedagógiai, pszichológiai és rendőri ismeretek tárgykörben kaptak képzést.

Az iskolaőr olyan személy, aki sokkal több, mint egy portás, de nem rendőr. Az iskolaőröket speciális képzésen arra készítették fel, hogy az iskolai közegben fegyverhasználat nélkül, pusztán a jelenlétükkel fenn tudják tartani a rendet. Az iskolaőrök tanítási időben teljesítenek szolgálatot, sajátos jogokkal vannak felruházva, és rendelkeznek kényszerítő eszközzel, így bilincessel, gumibottal és könnygáz-spray-vel. Utóbbiak használatára csak kiemelten indokolt esetben kerülhet sor. Tevékenységük a pedagógusok, nevelők, oktatók munkájának biztosítása, a személyüket érő támadások megelőzése. Nevelési-oktatási kérdésekben javaslatot nem fogalmazhatnak meg, kizárólag a biztonsági kérdésekbe szólhatnak bele. Az iskolaőr nem rendőr, nem állít elő, nem fog el, nem hallgat ki, és a rendőr sem iskolaőr. Az iskolaőrök egyenruhában végzik a munkájukat, szolgálati igazolványuk, jelvényük van.

Ki az iskolaőr, és mi a feladata?

Az iskolaőr – fegyverhasználati jog nélkül – kényszerítő eszközzel rendelkező, sajátos jogokkal felruházott, közfeladatot ellátó személy, aki a rendőrség területi szervénél (megyei, budapesti rendőr-főkapitányság) áll munkaviszonyban. Az iskolaőr biztosítja, hogy a kijelölt oktatási-nevelési intézmény pedagógusai, a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottai feladataikat zavartalanul elláthassák. A tanulók vagy az intézmény dolgozóinak biztonságát sértő vagy veszélyeztető cselekményeket megakadályozza, megszakítja, a sérelmükre elkövetett jogellenes cselekményeket megelőzi.

2020. szeptember 1-jétől az ország erre kijelölt köznevelési és szakképzési intézményeiben segíti iskolaőr az intézmény rendjének fenntartását. A rendőrség munkavállalói állományában településként egy fő látja el szolgálatát.

Iskolaőr az a büntetlen előéletű, cselekvőképes magyar állampolgár lehet, aki

- megfelel a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 24/A. alcímében meghatározott, a munkaviszony létesítésére vonatkozó különös feltételeknek;
- nem áll a rendvédelmi szerv hivatásos állománya tagjának foglalkoztatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt.

A fenti feltételek mellett a jelentkezőnek meg kell felelnie az iskolaőrökről szóló BM-rendeletben előírt egészségügyi, pszichológiai és fizikai erőnléti alkalmassági feltételeknek. Az iskolaőrök a munkába állásukat követően elméleti és gyakorlati képzésen vesznek részt, amely az alábbi képzési modulokból áll. Az egyes képzési modulokat modulzáró vizsgák, valamint a képzést iskolaőrvizsga zárja le. A vizsgára jelentkezés feltétele a képzés valamennyi modulján való részvétel, továbbá valamennyi modulzáró vizsga sikeres teljesítése. (*police.hu*)

Az iskolaőr jogintézményét bevezető törvény

rendezi az iskolaőr tudomására jutott információk adatkezelési szabályait a GDPR-nek megfelelően. Az iskolaőr foglalkoztatási feltételei közé bekerül a pszichológiai alkalmasság igazolása, amelynek részletszabályait a rendészetért felelős miniszter határozhatja meg. (Emlékeztetőként: a PSZ június 9-én, az iskolaőrökről kiadott szakmai véleményében felvette pl., hogy ki és meddig kezeli, tárolja az adatokat?)

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) nem támogatja az iskolaőrség létrehozását

Az iskolai agresszió megfékezésére a megelőzést, az ezt segítő szakemberek alkalmazását tartja a leghatékonyabbnak a Pedagógusok Szakszervezete, ezért elutasítja az iskolaőrség létrehozására tett törvényjavaslatot.

A PSZ álláspontja szerint a törvényjavaslat legsúlyosabb hiányossága, hogy nem rendelkezik valódi prevenciót szolgáló intézkedésekről. Az állandó „iskolaőri-rendőri” jelenlét a megfélemlítés eszköze és nem a megelőzésé. Az iskolaőrök intézményekbe telepítése jelentős költségekkel járó látszatsmegoldás lenne.

A PSZ javaslatai a megelőzéshez:

- Az iskolai kudarcok és az ezekből fakadó agresszió jelentős része a tanulók számára teljesíthetetlen tananyag mennyiségéből ered, ezért elengedhetetlen a tananyag csökkentése.
- Kétszáz tanulóhoz legalább 1 iskolapszichológust kellene foglalkoztatni, aki az iskolában mindennap elérhető. Tehát növelni szükséges az ilyen szakemberek létszámát.
- A fejlesztőpedagógusok, gyógypedagógusok számának jelentős növelését is indokoltnak látjuk, különösen a hátrányos helyzetű térségekben.
- A pedagógiai asszisztensek – akiknek a létszámát szintén növelni kell – segíthetnek a konfliktusok korai felismerésében, a tanulási kudarcok leküzdésében partnerei lehetnének a pedagógusoknak.
- Szintén alapvető lenne a családvédelmi szakemberek, szociális munkások szorosabb együttműködése a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat ellátó pedagógussal. Ezzel párhuzamosan ki kell dolgozni egy olyan jelzőrendszert és eljárásrendet, amely a tanulók legkisebb agressziója, hangulatváltozása esetén azonnal jelzést küld szülőknek, családvédelmi szakembereknek, szociális munkásoknak és a már létező iskolarendőröknek.
- A tanárképzés teljes átalakítása nem tűr halasztást. A szaktudomány és a pedagógiai, pszichológiai, módszertani ismeretek közötti arányokat újra kell gondolni, a hallgatóknak több hospitálási lehetőséget kell adni a nehéz körülmények között működő iskolákban.

A 2020. június 9-én kiadott szakmai vélemény egésze itt olvasható:

<https://pedagogusok.hu/hir/4045/a-psz-nem-tamogatja-az-iskolaorseg-letrehozast>

A Pedagógusok Szakszervezete nem ért egyet azzal sem, hogy a közfeladatot ellátó személyek (pedagógusok), illetve a hivatalos személyek elleni erőszakos bűncselekmények esetén a büntethetőség korhatárát 12 éves korra szállítsák le. Az oktatásnak-nevelésnek mindig is az volt a célja, hogy a társadalom számára hasznos állampolgárokat neveljen, és nem az, hogy a bűnözői lét felé taszítsa a kisiklott fiatalokat.

Hol a határ?

A Nemzetörtől a bíróságig

Posztok a közösségi oldalakon, kommentek, lájkok – veszélytelennek tűnő kommunikáció. Bele sem gondolunk, hogy mennyire romboló is tud lenni egy-egy odamondásunk. Egy nemrég történt monori eset kapcsán járjuk körül a témát. A Nemzetőr Általános Iskola Monor egyik nagy múltú, megbecsült intézménye, elismert pedagógusokkal a tanári karban.

A gyerekek ügyesek és szorgalmasak, de egy kisdíák magaviselete egyre kilátástalanabb lett, féltek tőle a társai, panaszkodtak a szülők. Az azóta megszűnt posztot betöltő gyermekvédelmi felelőshöz, Szentirmay Cecília (a PSZ járási titkára Monoron) tanárnőhöz került az eset, miután már a tanítónők is eszköztelenné váltak. Esetlapok, pedagógiai vélemények születtek a kiskgyerekről, amiről az iskola értesítette a szülőket, azonban bármit is jeleztek, azt bántásnak és támadásnak vették. Három tanárt kis híján testi bántalmazás ért, ezt követően az iskola épületébe nem engedtek be a szülőket. Majd tavaly novemberben helyi csoportokban és oldalakon olyan posztok kezdtek megjelenni, amelyek a Nemzetőr iskolát becsmérelték. És napvilágot látott egy felhívás is, miszerint, ha adott számú lájkot kap a bejegyzés, akkor neveket is elárul majd a posztoló. Nem telt el sok idő, amikor az arctalan profil közzé is a tanárnő nevét. – Roppant bántó volt, válogatott sértéseket kaptam. Ekkor kértem segítséget – mesélte a pedagógus.

Hogyan tovább?

– Azt a tanácsot kaptam, hogy mivel az elkövető ismeretlen, indítsak magánvádas eljárást ismeretlen tettes ellen.

Így is lett, a bíróság pedig elrendelte a nyomozást arra vonatkozóan, hogy kiderüljön az elkövető kiléte. A rendőrség gyorsan kiderítette az arctalanság mögött az embert, és elindult az eljárás. A felháborodott szülő azt gondolta, büntetlenül el lehet bújni a névtelenség mögé és nem kell vállalnia a felelősséget. Tévedett. Magánvádas indítványra a tudomásra jutástól számítva egy hónap áll rendelkezésre. A bírósági titkár meghallgatja a feleket, ahol az a cél, hogy kibéküljenek és ne legyen tárgyalás. Ha ez nem történik meg, indul a tárgyalás, ahol már minden úgy zajlik, mint egy büntetőeljárásban, a büntetési tételek is azonosak. Annyi a különbség, hogy nem ügyész képviseli a vádat, hanem a magánvádló.

Az eredmény

A monori bíróságon is így történt, végül próbára

bocsátás lett az ítélet. A közhiedelemmel ellentétben ez nem felfüggesztett büntetést jelent. A szankciórendszeren belül vannak büntetések és intézkedések. A próbára bocsátás intézkedés, amivel a bíróság a büntetés kiszabásának lehetőségét halasztja el. Ha a próbára bocsátás során más eljárás indul vagy folyamatban lévő eljárás miatt elítélik az illetőt, halmazati büntetést kap. Kevés internetes rágalmozással kapcsolatos ügy kerül a bíróságokra, mivel a legtöbben nem vállalják a procedúrát. A tanárnőt többek között ez is motiválta.

– Meg akartam mutatni, hogy a pedagógus nincs egyedül! **Igenis van lehetőségünk jogi segítségre, nem szabad mindent engedni és tűrni.** Sérelemdíjat is fogok kérni. Az iskolaigazgató mellettem állt, támogatott, ahogyan a kollégák is biztattak. Úgy érezték, hogy őket is képviselem. Nem hagyhatjuk magunkat, hiszen a gyerekek érdeke is, hogy biztonságban legyenek az iskolában – szögezte le.

Ha nem a pedagógus indít eljárást, az iskolát kép-

viselve jogi személyként a tankerület is kezdeményezhette volna.

Eddig és ne tovább

Fontos hangsúlyozni, hogy nemcsak az követ el vétséget, aki a posztjában rágalmoz, hanem az is, aki megosztja vagy a tetszését nyilvánítja. Közben az iskolákban is változnak a viszonyok, ugyanis az iskolaőr bevezetésével együtt, szeptembertől a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak tényállásához kapcsolódó büntethetőség korhatára 12 évre csökken. Közfeladatot ellátó személy pedig az iskolaőr mellett a pedagógus is.

Számos cikk és film foglalkozik a gyerekek internetes zaklatásával, miközben sűrűn kerül a híradásokba tanárokat bántalmazó diákokról és szülőkről szóló tudósítás. Nincs mentség a fizikai vagy lelki bántalmazásra, zaklatásra, rágalmozásra, tegye azt bárki. A fenti történet is bizonyítja, hogy a törvények megvédenek, merjünk segítséget kérni.

Kovács-Solymosy Zsuzsanna

A jóléti állam közoktatása

2020 júliusának első hetében *Cenzúrázatlan Európa* címmel tartottak nyilvános online konferenciát, ahol a szlovén, a szerb és a magyar miniszterelnök fejtette ki álláspontját a három válságon átesett Európáról. Ezen a konferencián a magyar miniszterelnök olyan kijelentést tett, amely áttekintően a magyar közoktatást is érinti, annak ellenére, hogy egy szót sem ejtett az oktatásról. A sajtó a következőket emelte ki:

Míg Nyugat-Európa a 2008-as pénzügyi válságra válaszul „megpróbálta megmenteni a jóléti államot”, addig az ő kormánya Magyarországon „munkaalapú társadalmat” (workfare state) épített ki. Hozzátette, hogy erre azért volt szükség, mert ebben az „új világkorszakban” a jóléti állam már nem alternatíva. Szerinte ennek a felismerésnek volt köszönhető, hogy „a vírus előtt Magyarországon 3%-os volt a munkanélküliség”¹ Értetőbben megfogalmazva vége van a jóléti államnak.

A jóléti állam legfontosabb feladata² a szélsőséges szegénység és a nélkülözés megszüntetése. Védelmet nyújt bizonyos kockázatokkal szemben, erősíti az egyének, családok védekezőképességét bizonyos kockázatokkal szemben (betegség, baleset, munkanélküliség). Biztosításokon, nyugdíjrendszereken keresztül erősíti ezeket. A pénzek újraelosztásával, redistribúcióval csökkenti az egyenlőtlenségeket.

A gazdagoktól a szegényekhez, a gyermektelenektől a gyermekesekhez csoportosítja át a pénzeket. Esélyegyenlőséget biztosít minden embernek. A mai jóléti államok a bemenetre teszik a hangsúlyt, az oktatási (óvodai, iskolai) rendszeren keresztül. Minden állampolgár számára biztosítják a szolgáltatások és a juttatások igénybevételének lehető legmagasabb szintjét. Ezzel szemben a klasszikus állam feladata a jogalkotás, a közigazgatás, a belső rend fenntartása és az állami szuverenitás biztosítása. Úgy tűnik, a jelenlegi magyar kormány csak ezeket a funkciókat szeretné ellátni, a többi feladatot egyre inkább a magánszektor felé akarja átnyomni (lásd egészségügy), vagy az egyházaknak szeretné átadni (oktatás, szociális ellátás).

Mindez a közoktatásra vetítve azt jelenti, hogy már nincs meg az akarat az esélyegyenlőség megteremtéséhez, nem akarnak lehetőséget biztosítani a felzárkózásra, kevesek privilégiuma lesz a megfelelő minőségű oktatáshoz való hozzájutás. A pedagógustársadalom érzi ennek a hatását. A feladatok ellátására egyre kevesebb a pedagógus. Az alulfizetett „nemzet napszámosai” elviselhetetlen munkaterhelésnek vannak kitéve. Megindult a privatizációs folyamat, amely tudatos társadalompolitikát takar, hiszen csak az egyházak a nyertesei a magánosítás folyamatának, a magánszféra számára jogi úton és finanszírozási akadályokkal nehezítik meg az iskolaalapítás lehetőségét. Kö-

zel 150 olyan településen van ma Magyarországon, ahol már csak egyházi iskola érhető el, közel 23 000 tanulót érint ma ez a helyzet. Az egyházak részesedése a közoktatási feladatellátásban már 20% felett van, de az elitképzésnek számító nyolcosztályos gimnáziumoknak több mint a fele egyházi fenntartású.

A gyermekvédelmi intézmények 60%-a van egyházi kézben, és a szociális ellátásban is 44% feletti az egyházi fenntartású intézmények aránya. Az ifjúsági táborozásban fontos szerepet játszó Zánkai Gyermektábor és az Erzsébet Ifjúsági Alap tízmilliárdos vagyona is Szeged-Csanád Egyházmegye tulajdonába került. A tendenciát jól mutatja az is, hogy a tanítóképzők kétharmada is egyházi működtetésű. Minden, ami a jövő nemzedékének szemléletét befolyásolhatja, lassan egyházi ellenőrzés, fenntartás alá kerül. Félő, hogy az állami és az egyházi feladatkörök egyre inkább összemosódnak. A kormány a modern állam feladataiból csak néhányat kíván ellátni, miközben a jóléti állam bukására hivatkozva a munkaalapú társadalom megteremtésének mítoszával újrafogalmazza, mi az állam. Nem véletlen a szakképzés kiemelése a közoktatás rendszeréből és a felsőfokú szakképzés csendben történő erősítése. Megítélésem szerint jövőre tovább csökken a felsőoktatásba felvett hallgatók száma, tovább folytatódik a propaganda a szakképzés preferálására a gimnáziumokkal szemben, mindez azért, hogy legyenek hű alattvalói a munkaalapú államnak. Biztos, hogy ilyen típusú társadalom építésére van szükségünk? Míg, ha lennének gondolkodó, szellemileg független állampolgárok, újragondolhatnák, mi is a jóléti állam, és gátat szabhatnának a „munkaalapú” társadalomnak. Természetesen minden társadalom alapja a munka, de a jóléti és szociális funkciókat nem lehet háttérbe szorítani és főként kivonni az állam kötelező feladatai közül.

Totyik Tamás

¹ <https://merce.hu/2020/07/08/orban-szerint-a-jolleti-allam-mar-nem-mukodo-struktura-tobbe/>

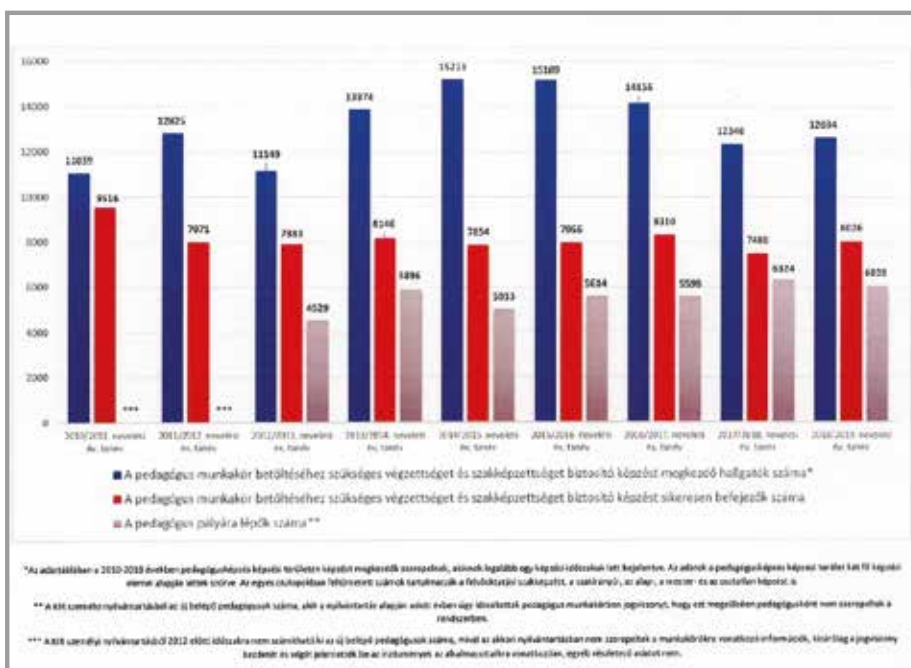
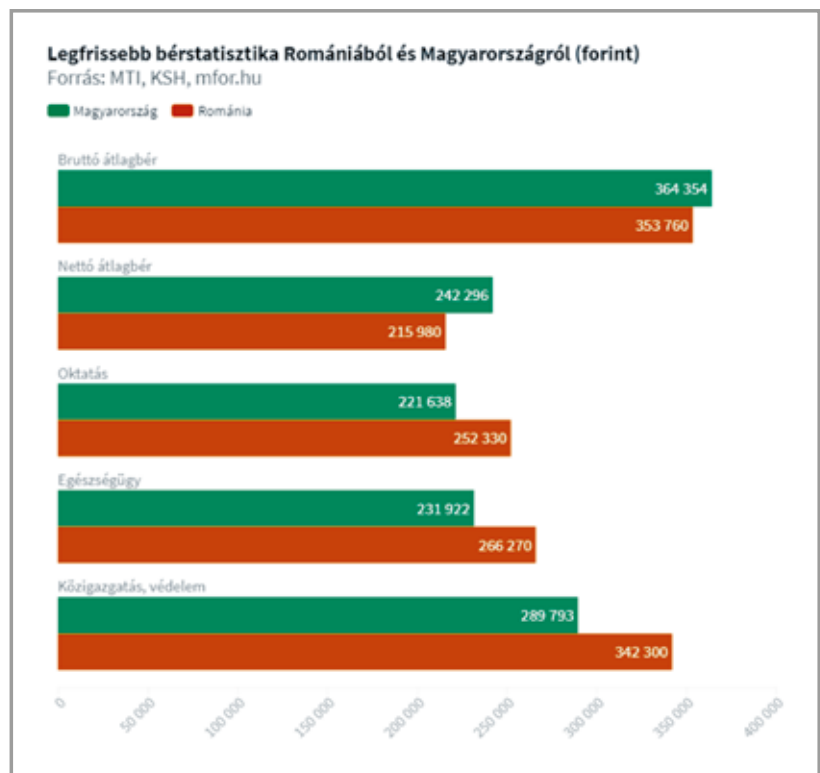
² <https://www.slideshare.net/kolloa/a-jlti-llam>

Sok pedagógus hiányzik az oktatásból

Szeptember elején ezer betöltetlen álláshelyet jelzett a közigazgatási portál. A szakértők szerint kevesen jelentkeznek a pályára, többen mennek nyugdíjba, és sok a pályaelhagyó is. Furcsa helyzet állt elő – egyrészt nem engedik meg az iskolaigazgatóknak, hogy a hiányzó pedagógusok helyére újakat keressenek, elfedik a problémát helyettesítéssel, és jelentős részben nem kifizetett helyettesítésekkel. Másrészt, ahol ez már nem lehetséges, az intézmények bármilyen szakos tanárt keresnek bármilyen óra megtartására. A legtöbb pedagógust Pest és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, illetve Budapesten keresik. A megyei listán nagy az eltérés, az első és utolsó megyét összevetve hatszorosa a tanárhány-különbség. Egy nappal a szeptemberi iskolakezdés előtt, augusztus 30-án éjjel jelent meg a Magyar Közlönyben egy sor rendeletmódosítás, amelyekkel a pedagógusok foglalkoztatásának szabályain változtatott a kormány. A módosítások nagy része megkönnyíti a betöltetlen tanári álláshelyek feltöltését, és alternatív megoldásokat kínál arra az esetre, ha az iskolák nem tudnak megfelelő végzettségű szakembert alkalmazni. Ha megismerjük a cikkből a pedagóguspálya jellemzőit, nem nagyon csodálkozunk azon, miért alakult ki a jelen helyzet.

Örökös vita folyik arról, mely mutatók alapján lehet leírni, milyen a jó közoktatás. A kutatók sok szempontot határoztak meg indikátorként, ezekből most kettőt érintek: pedagógusbér, pedagóguslétszám. A kettő szorosan összefügg.

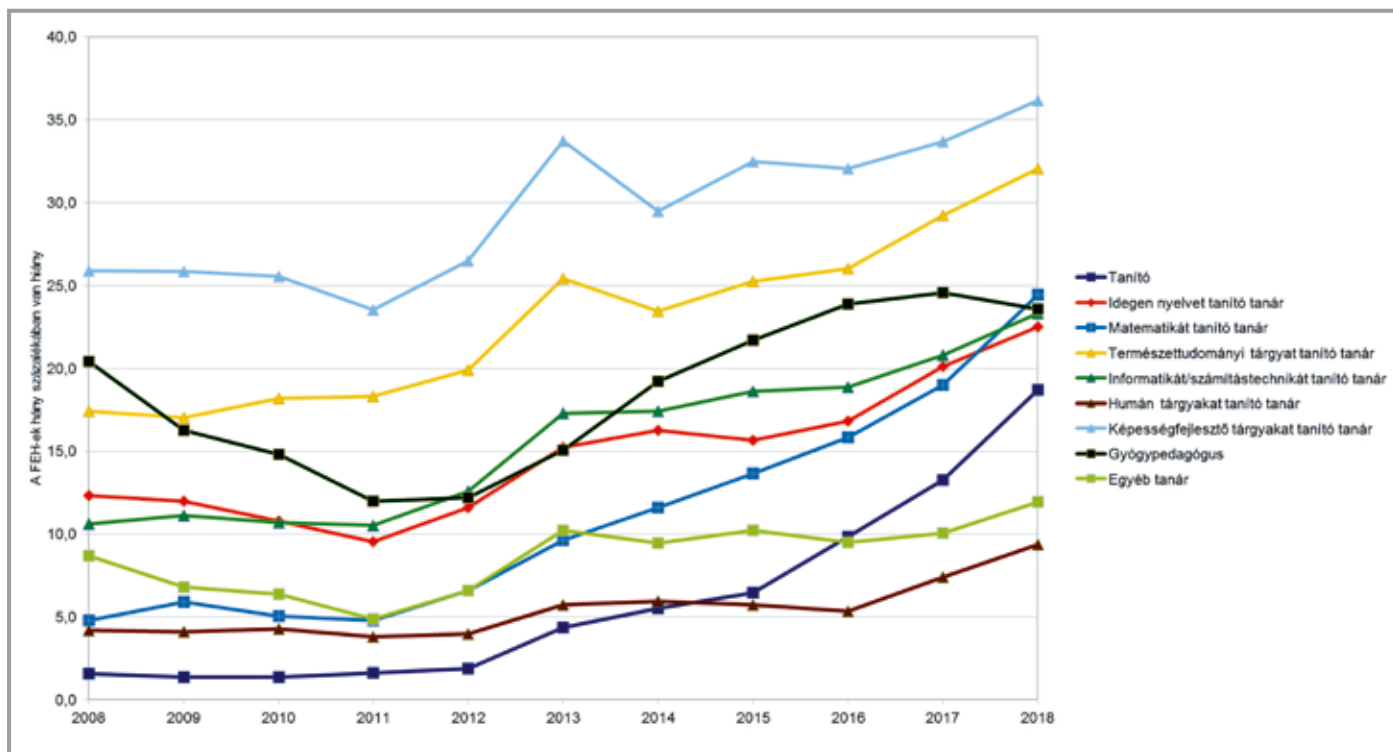
BÉREK

A 2013-ban bevezetett életpályamodell csődöt mondott. Az akkori bérrendezés a garantált bérminimum emelkedése miatt elveszítette az értékét. Ma egy 18 éves, OKJ-s tanfolyamot végzett óvodai dajka többet keres, mint egy diplomás óvodapedagógus.

A diplomások bérét ki kell egészíteni, hogy a garantált bérminimumot elérje. A július 1-től bevezetett 10%-os pótlékemelés nem fogja a pályára csábítani a fiatalokat. Tetézte a kormány a problémát még azzal is, hogy több fizetést ad egy 8 osztályt végzett iskolaőrnek, mint egy pályakezdő pedagógusnak.

A pálya akkor lesz vonzó, ha kiszámítható bérrendszer lesz (minimálbérhez kötött számítási alappal) és a pályakezdők bére sokkal magasabb lesz, mint a garantált bérminimum (30-40%-kal). A Pedagógusok Szakszervezete a Klebelsberg Központtal

2019 őszén kidolgozta a pályakezdők ösztöndíjrendszerét, amelyet sürgősen be kell vezetni, ha a korfán változtatni akarunk.

Ma a nemzetgazdasági átlagfizetés 80–85 százaléka a pedagógusok keresete. A diplomások átlagkeresetéhez képest 35 százalékos az elmaradásuk.

Ma egy 15 éve pályán lévő, „pedagógus I.” minősítéssel rendelkező tanítónő jövedelmi szintje, ha gyermekét egyedül neveli, a létminimumot nem éri el.

KÉPZÉS

Az egyetemekre jelentkező fiatalok ebben a tanévben pontosan beárazták, hogy a pedagóguspálya mennyit ér. 2020 szeptemberében valamivel több mint 9000 jelentkező volt és 7005 fő kezdi meg tanulmányait a pedagógusképzésben. Minősítővizsgára általában a felvettek ke-

vesebb mint harmada jut el, vagyis ez körülbelül 2000 fő lesz 5 év múlva, amikor 6000 pedagógus megy nyugdíjba.

Az öregségi nyugdíjat elért pedagógusok számának alakulása

év	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
fő	1168	2780	1728	1864	2960	4939	5433	5762	5940	5718	4855

(Ennél a számításnál nem vettem figyelembe a nők 40 éves munkaviszonyából származó nyugdíjba vonulás lehetőségét, csak a 65. életévet betöltőket.) Az adatokból egyértelműen látszik, hogy 5 év múlva háromszor annyian mennek nyugdíjba, mint ahány pályakezdő várható a pedagóguspályára. Ki fogja tanítani a jövő generációját?

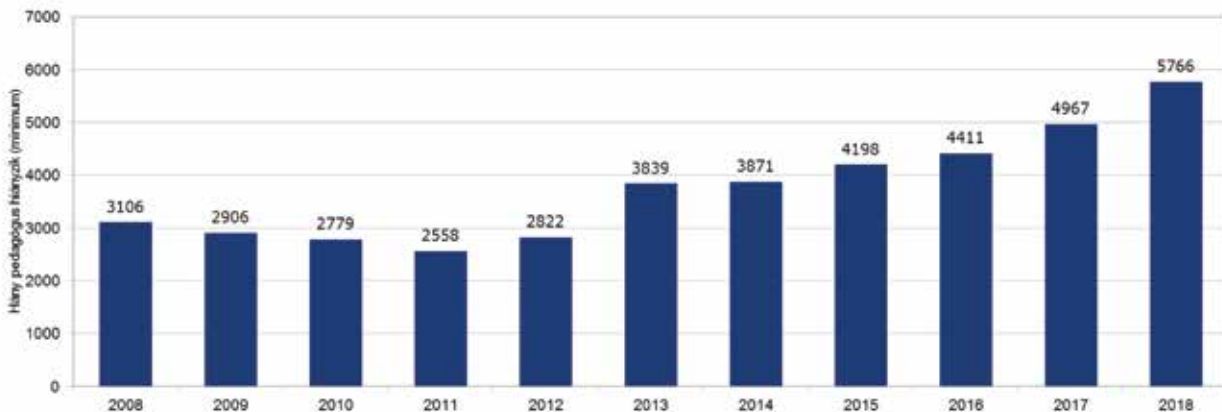
MINŐSÍTŐVIZSGA

A másik nagy probléma a minősítővizsgákkal kapcsolatos, amelyről az oktatásirányítás nem hajlandó tudomást venni.

Jelenlegi fokozat	A pedagógusok besorolását meghatározó minősítési eljárás éve szerinti létszám (fő)								
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2016R	Összesen
Pedagógus I.	297	1001	2302	2298	2197	2171	2930		13196
Pedagógus II.	50	6586	9774	7883	5218	8769	10632	13556	62468
Mesterpedagógus	4524	2177	393	979	632	1354	2085		12144
Kutatótanár		136	34	26	11	19	31		257
Összesen	4871	9900	12503	11186	8058	12313	15678	13556	88065

Forrás: Századvég szerkesztés

A kompetenciamérések során az intézményvezetők nyilatkozatai alapján a becsült tanárhiány az általános iskolákban és a gimnáziumokban összesen

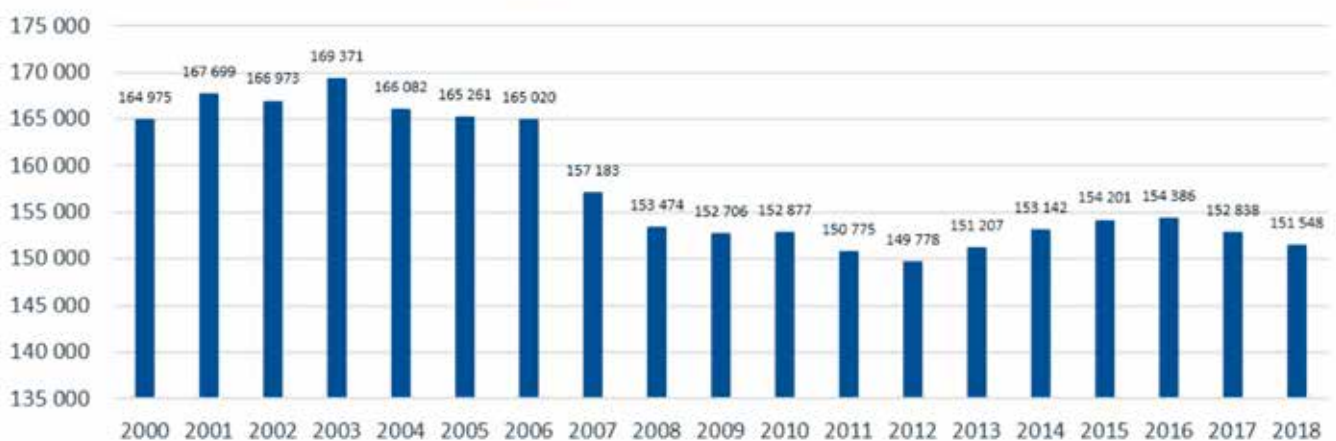

A KSH adatai szerint napjainkban 148 000 pedagógus főállásban dolgozik a közoktatásban. A 326/2013. (VIII. 30.) Kormányrendelet 3. § (1) szerint: „Ha a Pedagógus I. fokozatba besorolt pedagógus nyolc év, az osztatlan tanárképzésben végzett pedagógus hét év szakmai gyakorlattal rendelkezik, saját kezdeményezésére minősítési eljárásban vehet részt. A szakmai gyakorlat idejébe nem számít be a sikertelen minősítővizsgát követő gyakornoki idő időtartama.

Ha a pedagógus a Pedagógus I. fokozatba történő besorolástól számítva kilenc év szakmai gyakorlatot szerzett, a

minősítési eljárást le kell folytatni. A minősítési eljárásban való kötelező részvétel teljesítésének időpontját a munkáltató írja elő a Pedagógus I. fokozatba lépést követően a kinevezés, munkaszerződés módosításában.” Ez alapján 2022. szeptember 1-ig több tízezer kollégának át kellene esnie a kötelező pedagógusminősítésen. Ha ez nem történik meg, akkor a jelenlegi szabályozás szerint el kell őket bocsátani. Húsz-harmincezer pedagógus elbocsátása olyan sebet ejtene a közoktatás rendszerén, amit már nem tud normál üzemmódban kiheverni egyetlen oktatási rendszer sem.

Pedagógusok száma 2000-2018

TANÁRHIÁNY

Mekkora is valójában a pedagógushiány, és mekkora lesz a várható hiány a fenti adatok tükrében? Aki ma pontos számot tud mondani, az megérdemli a lottó ötösért járó pénzjutalmat. Az adatokban nem szerepel az óvodákban fellépő pedagógushiány. Nem szerepelnek azok az adatok, amelyek a betöltetlen állásokat takarják el a pedagógusok 22–26 óra közötti mozgó óraszámával. A Klebelsberg Központ bevallása szerint a pedagógusok általában heti 24,5 tanítási órára vannak beállítva a tantárgyfelosztás alapján. Ha ezt elfogadjuk, akkor 8000 pedagógus-álláshelyet takarnak el a KK által fenntartott oktatási intézményekben, legalább ekkora hiány lehet az óvodáknál is, és a szakképzésben is hiányzott 1000–1500 oktató az elmúlt tanévben. Ha ezeket az adatokat összeadjuk, akkor közel járunk a 10 000 fős pedagógushiányhoz.

A kormány mindig arra hivatkozik, hogy nagyon alacsony az egy pedagógusra jutó tanulói létszám (9,4 tanuló/pedagógus). Csak arról feledkezik el, hogy a magyar közoktatás nagyon sok szociális feladatot átvállal (napközi, tanulószoba, ebédtetetés), amely megjelenik a pedagógusi létszámban, de a tanulói létszámot nem adja hozzá még egyszer. Ha levesszük a szociális feladatokat ellátó kollégák számát, akkor a fenti mutató 11,8 tanuló/pedagógusra ugrik meg. Már az sem igaz, hogy 2010-hez képest több pedagógust foglalkoztat a közoktatás rendszere, pedig közben volt egy új Nat (2013-ban), amely megemelte a tanulók óraszámát és bevezette az egész napos iskolai ellátást, de ezekhez a feladatokhoz nem rendelt hozzá többletálláshelyeket (legalább 15%-kal több pedagógusra lenne szükség). A pedagógusok tanítással lekötött óraszámát már nem lehet tovább növelni, Európában csak az orosz kollégáknak magasabb ez a mutatója a TALIS jelentés szerint.

Meddig lehet még terhelni a magyar pedagógust?

Totyik Tamás PSZ-alelnök

Levél a miniszterelnöknek

A Pedagógusok Szakszervezete 2020. szeptember 1-jén levélben fordult Orbán Viktorhoz, amelyben arra kéri a miniszterelnököt, hogy támogassa béremelési és óraszámcsökkentéssel kapcsolatos követeléseink megvalósulását.

– A PSZ szeretné, hogy a pedagógusi munkakörben foglalkoztatottak a 10 százalékos ágazati szakmai pótlékon felül 2021 januárjától további 20 százalékos illetményemelésben részesüljenek, amelynek fele épüljön be az alapbérbe, a másik felét pedig teljesítményalapú differenciálással osszák szét.

– A pályakezdő pedagógusok illetménye 30 százalékkal haladja meg a mindenkori garantált bérminimumot.

– A kormány a hátrányos helyzetű diákokkal, továbbá a tanulásban valamilyen módon akadályozott tanulókkal foglalkozó minden pedagógusnak és az őket segítőknek adjon bruttó 500 ezer forintot. (Mint ismeretes, augusztusban döntött a kormány arról, hogy a hátrányos helyzetű településeken dolgozó 10 500 pedagógus és oktatást segítő kolléga kapja meg ezt az összeget a tanulók felzárkóztatásáért.)

– Minden pedagógus kapjon egyszeri nettó 100 ezer forintot a tavaszi, tantermen kívüli oktatás pluszköltségeinek kompenzálására.

– A pedagógusok heti kötelező óraszám a következő tanévtől rögzített 24 óra legyen. Az Emmivel folytatott tárgyalásokra hivatkozva ez 22 óra legyen a kormányzati ciklus végére.

Ágazati szakmai pótlék az óvodákban

2020. július 1-jén hatályba lépett a 326/2013. (VIII. 30.) kormányrendelet (a továbbiakban: Épr.) 16. § (5a)–(5d), valamint (11) bekezdése, amely

- bizonyos vezető megbízások esetén jelentős,*
- a beosztott pedagógusok számára kismértékű keresetnövekedéssel jár,*
- az intézményvezetők számára bevezetnek egy új ösztönző rendszert is.*

Irányadó jogszabályi rendelkezések

- 24/2020. (II. 24.) Kormányrendelet a 326/2013. (VIII. 30.) Korm.-rendelet módosításáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm.-rendelet (Épr.) a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

A 2020. 07. 01-től hatályos pedagóguskeresetnek – és nem béremelésnek – 3 eleme van:

Az ágazati szakmai pótlék új elemként jelenik meg a pedagógusok előmeneteli rendszerében. A vezetői pótlékok változása és az ösztönzési kereset kiegészítése szintén keresetnövekedést jelent.

ÁGAZATI SZAKMAI PÓTLÉK

Minden pedagógust érintő bérintézkedés – új ágazati szakmai pótlék

Elsőként rögzítendő, hogy ez a pótlék minden, a pedagógus-előmeneteli rendszer hatálya alá tartozó foglalkoztatottnak jár, tehát az óvodától a pedagógiai szakszolgálatokig, pedagógiai-szakmai szolgáltatókig bezárólag, sőt, nem csak a köznevelés területén.

A vonatkozó rendelkezés ugyanis a következőt tartalmazza:

„A pedagógus-előmeneteli rendszer hatálya alá tartozó foglalkoztatott a (9) bekezdésben foglaltak alapján a pótlék és illetményeltérítés nélkül számított illetménye tíz százalékának megfelelő ágazati szakmai pótlékra jogosult.”

Kik tartoznak a pedagógus-előmeneteli rendszer hatálya alá (fenntartói formától függetlenül)?

- A köznevelési intézményben pedagógusi munkakörben,
- a pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézményben pedagógiai szakértői, pedagógiai előadói munkakörben,
- a nevelési-oktatási és a pedagógiai szakszolgálati intézményben nevelő- és oktatómunkát közvetlenül segítő munkakörben pedagógusi szakképzettséggel, óvónői szakképesítéssel rendelkező, továbbá
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény hatálya alá tartozó intézményben pedagógus-munkakörben foglalkoztatottak (a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény – a továbbiakban: Nkt – 64. § (2) bek. és 65. § (9) bek.).
- Természetesen ezen belül a magasabb vezetői, illetve vezetői beosztással rendelkező pedagógusokat is megilleti a pótlék.

Hogyan kell megállapítani az ágazati szakmai pótlékokat?

2020. július 1-jétől tehát a pedagógus-előmeneteli rendszer hatálya alá tartozó foglalkoztatott a pótlék és illetményeltérítés nélkül számított il-

letménye tíz százalékának megfelelő ágazati szakmai pótlékra jogosult. A pótlék számításának alapja a foglalkoztatott – pótlék (a pótlék fajtájától függetlenül) – és illetményeltérítés (negatív vagy pozitív irányba differenciált illetmény és a besorolási illetmény különbözete) nélkül számított illetménye, vagyis az Nkt. 65. § (2) bekezdése és 7. melléklete alapján meghatározott, a közalkalmazott fizetési fokozatához és fizetési kategóriájához tartozó garantált (besorolási) illetmény. A pótlék összege tehát függ a foglalkoztatott végzettségi szintjétől és a besorolásától (fizetési fokozat, fizetési kategória). Akinek azonban a „tábla” szerinti illetménye a garantált bérminimumot nem éri el, annál a 10%-os mértéket a garantált bérminimumból kell számítani, és arra is épül rá.

Pótlék, vagy bérelem?

Mint látszik, a **24/2020. (II. 24.) Korm-rendelet** módosította az Épr. 16. §-át, ennek következtében **bővült a kötelező pedagógusi pótlékok köre.**

A juttatás elnevezése, megítélése, és nem utolsósorban kormányzati kommunikációja félreérthető.

Az egyik leggyakrabban ismétlődő kérdés, hogy a pedagógus-előmeneteli rendszer szerint besoroltak tízszázalékos ágazati pótléka beszámít-e a Kjt. 78. §-a szerinti jubileumi jutalom alapjába?

Az értelmezendő rendelkezések

Kjt. 78. §

(1) A huszonöt, harminc, illetve negyvenévi **közalkalmazotti jogviszonnyal rendelkező közalkalmazottnak** jubileumi jutalom jár.

(2) A jubileumi jutalom:

- a) huszonöt év közalkalmazotti jogviszony esetén kéthavi,
- b) harminc év közalkalmazotti jogviszony esetén háromhavi,
- c) negyven év közalkalmazotti jogviszony esetén öthavi **illetményének** megfelelő összeg.

(2a) Miniszteri rendeletben meghatározott esetekben a (2) bekezdés alapján a jubileumi jutalom alapjául szolgáló illetmény összegébe a 75. § szerinti, ágazati, szakmai sajátosságokra figyelemmel fizetendő pótlékok is be kell számítani.

Íme néhány ágazati miniszteri rendelet, amely élt a Kjt. felhatalmazó rendelkezésével:

A honvédelmi ágazatban foglalkoztatottak közalkalmazotti jogviszonyával összefüggő egyes kérdések rendezéséről szóló **27/2008. (XII. 31.) HM rendelet** az ágazati pótlékra a következő rendelkezéseket tartalmazza:

– 11/A. §

(1) A közalkalmazott – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – havonta honvédelmi ágazati pótlékra jogosult. A honvédelmi ágazati pótlék mértéke – a (3) bekezdésben foglalt kivétellel – a pótlékalap 84,5%-a. A honvédelmi ágazati pótlék összegét a kerekítés általános szabályai szerint száz forintra kerekítve kell megállapítani.

(2) Nem jogosult a honvédelmi ágazati pótlékra a közalkalmazott, ha

- a) a katonai oktatási intézmény állományába tartozik és a nemzeti köznevelésről szóló törvény vagy
- b) az egészségügyi tevékenység végzésének egyes kérdéseiről szóló törvény szerinti garantált illetményre jogosult.

(3)* A miniszter fenntartói irányítása alá tartozó szakképző intézmény állományába tartozó közalkalmazott honvédelmi ágazati pótlékának mértékét

- a) a nemzeti köznevelésről szóló törvény szerinti garantált illetményre jogosultak esetében az illetmény-megállapításánál figyelembe vett iskolai végzettség és fizetési kategória alapján a 2. melléklet,
- b) az a) pont hatálya alá nem tartozók esetében besorolási osztályonként és fizetési fokozatonként a 3. melléklet

határozza meg.

(4) A Kjt. 78. §-a alapján járó jubileumi jutalom alapjául szolgáló illetmény összegébe az (1) és (3) bekezdés szerinti honvédelmi ágazati pótlékok is be kell számítani.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló **15/1998. (IV. 30.) NM rendelet**

– 3. §

[(5e) A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 78. §-a alapján járó jubileumi jutalom alapjául szolgáló illetmény összegébe a bölcsődében, mini bölcsődében a **bölcsődei pótlékok**, valamint a családi bölcsődében, munkahelyi bölcsődében a **szociális ágazati összevont pótlékok be kell számítani.**

Összegezve:

- helyesebb lett volna pótlék helyett más megfogalmazást használni,
- vagy a Kjt. végrehajtási kormányrendeletében a beszámíthatóság lehetőségét szabályozni.

Véleményem szerint ilyen szabályozás nélkül a szakmai ágazati pótlék összegét a jubileumi jutalom számításánál nem lehet figyelembe venni.

Összeállította:

dr. Selmeciné dr. Csordás Mária

munkajogász, vezető jogtanácsos, ILO-közvetítő és -döntőbíró

Új tankönyvek a közoktatásban

A 2020 őszén induló tanévben már az új Nemzeti alaptanterv szerint oktatnak az 1., 5. és 9. évfolyamon. Igaz, hogy ez az új szabályozó nagy ellenállást váltott ki, ennek ellenére vezetik be az említett három évfolyamon. A szükséges tankönyveket el is készítették, rohamtempóban. Arra végképp nem volt mód, hogy ezeket ki is próbálják a pedagógusok.

Összesen 2907 kiadvány közül lehet választani. Az új Nat által érintett 1., 5. és 9. évfolyamon volt szükség tartalmi átalakításokra. Ezen évfolyamoknak 61 kötet készült: ebből 11 új kiadvány, ötven korábbiak átdolgozása, mindösszesen 39 tankönyv, tíz munkafüzet, három munkatankönyv, egy feladatgyűjtemény, egy szöveggyűjtemény, három tanári kézikönyv és négy kiegészítő könyv jelent meg. Az 1. és az 5. évfolyamosoknak 18-18, a 7. évfolyamosoknak három, a 9. évfolyamosoknak 22 kiadvány készült el. A tankönyveken összesen száz szerző és 34 további munkatárs (illusztrátor, nyomdai szakember) dolgozott. A készítőik szerint a korábbiakhoz képest csökkent a lexikális tananyag mennyisége, amit több tantárgy oktatói, szakmai szervezetek cáfolnak.

Tantárgyanként jellemzően két könyv közül választhatnak a tanárok. Valamennyi könyv elérhető pdf-formátumban a tankonyvkatalogus.hu oldalon. Magánkiadók termékei már nem kerülhetnek fel a tankönyvlistára, csak azokon a területeken, ahol nem fejlesztenek és adnak ki az állami kiadók, ezek az idegen nyelv, az ének-zene, a technika és más, kevésbé tankönyvigényes tantárgy.

Az OH szakemberei folyamatosan fejlesztik az úgynevezett okostankönyvi szolgáltatásokat is. Ezek nem a hagyományos könyvek digitalizált változatai, hanem videókkal, képekkel, hanganyagokkal és egyéb extrákkal ellátott interaktív tananyagok. A nemzeti köznevelési portálon (nkp.hu) elérhető kínálat fokozatosan bővül, ide telepítik a Nat szerint átdolgozott tankönyveket is.

A tankönyvek ősztől minden közoktatásban tanuló számára ingyenesek. Jó, ha tudjuk: a rászorulóknak 2003 óta nem kell fizetniük a kiadványokért.

*

Alsós tankönyvek: a kormányzat csak beszél a XXI. századi oktatásról. Még a 2016-os elsős ábécés könyvben is olvashatók Varró Dániel, Tóth Krisztina, Lackfi János, Grillus Dániel versei, a mostani kiadványban egyetlen élő szerző munkája sem jelent meg. Ugyancsak probléma, hogy az elsősök tananyaga, ha OFI-s kiadványokat választ, 1700 oldalnyi. Korábban az Apáczai és a Mozaik kiadó is csak 1100 oldalnyi anyagot készített a kicsiknek.

Tantárgyi változások megjelenése a tankönyvekben

Tankönyvszerzők nyilatkoznak

A járványtan is beépült a biológia tananyagába

Alaposan átalakulnak a biológiaórák a következő tanévtől, mivel a korábbi három helyett már csak két évig lesz kötelező tanulni a tantárgyat a gimnáziumokban. Az új tantervi szabályozáshoz illeszkedő tankönyvekben az ismeret helyett a problémamegoldás a kulcsszó, és a jelenségek pusztán leírása helyett a vizsgálata a főszerep. Veres Gábor, az egyik átdolgozott középiskolás biológia-tankönyv szerzője azt mondta: olyan újszerű témák is helyet kaptak a tananyagban, mint a vírusterjedés modellezése vagy a legfrissebb evolúciós elméletek. A módosított alaptantervnek megfelelő átdolgozás során kétféle középiskolai tankönyv készült, amelyek lehetőséget adnak arra, hogy a diákok variálható sorrendben dolgozzák fel a témaköröket. Az alapkonceptió követi az élővilág szerveződési szintjeit, a molekuláris szintről a sejteken át jut el az életközösségekig. A másik változat a magasabb szerveződési szintekről indulva jut el a kémiai ismereteket is igénylő témakörökig. A pedagógusok szabadon dönthetnek, melyik irányba haladnak a tananyaggal.

A digitális órán a füzet és a toll már fölösleges lesz

Digitális kultúra néven új tantárgy debütál szeptemberben az általános és középiskolákban. Az informatika helyébe lépő új tantárgy oktatása során az ötödikesek robotokat programozhatnak és útvonalat tervezhetnek, kilencedikesben pedig videókat és weblapot készítenek, logót terveznek, statisztikai adatokat elemeznek – mondta Farkas Csaba tananyagfejlesztő. Az új tananyag három fő témakör köré épül: ezek a digitális írástudás (szöveges, rajzos, táblázatos dokumentumok készítése, internetes kommunikáció), a problémamegoldás (algoritmusok, adatmodellek, adatbázisok, táblázatkezelés) és az információs technológiák (robotika, webes és mobiltechnológiák).

Kevesebb képlet van a fizikakönyvben

A napelemek, passzív házak és elektromos autók is bekerültek az új Nemzeti alaptantervhez igazodó fizikatanönyvbe. A gyerekbárát megközelítés jegyében a következő tanévtől a fizika oktatása is átalakul: a diákok számára elvont és nehezen értelmezhető képletek helyett a bőséges magyarázatra és érvelésre kerül a hangsúly, a hétköznapi életből vett példákkal. A kerettantervvel összhangban szerepel a könyvben például az éghajlatváltozás fizikai hátterének alapos bemutatása, az energiatermelés és a környezetszennyezés kapcsolatának megvilágítása, vagy az egészséges táplálkozásra vonatkozó ismeretanyag is – mondta az új generációs tankönyvről Egri Sándor tankönyvfejlesztő, hozzátéve: a technológiai fejlődésről például a napkollektorok, a napelemek, a gépjárművek hajtása, illetve a hőszigetelés korszerű lehetőségeinek (passzív ház) bemutatása révén számolnak be a könyvben.

(Forrás: magyarnemzet.hu)

A PSZ ajánlásai a kormány részére a járvány második hulláma esetén az óvodai nevelés területén

1. Csak ott vezessenek be komolyabb korlátozásokat, ahol ez indokolt, ahol a kialakult egészségügyi helyzet megkívánja.
2. A szülők saját hatáskörben dönthessenek arról, hogy viszik-e a gyermeket az intézménybe, természetesen egyeztetve az óvodával, az óvodapedagógusokkal (igazolt hiányzásnak számítana).
3. Ismerje el a kormány járványügyi elkülönítésnek azokat a napokat, amelyeken a szülők a kisgyermekkel otthon maradnak az óvodai nevelés felfüggesztésének idejére.
4. Ismerjék el az óvodai online nevelés-oktatás létjogosultságát kormány szinten. Ne fordulhassanak elő olyan anomáliák, mint 2020 tavaszán. Voltak területek, ahol zökkenőmentesen folyt az online munka, és volt, ahol fizetés nélküli szabadságra küldték az alkalmazottakat, mondván, hogy „nincs mit dolgozniuk”.
5. A fenntartó minden intézményben biztosítsa a megfelelő és elegendő egészségügyi eszközöket, felszereléseket (maszkok, kézfertőtlenítők, homlokázmérők, takarítószeres és eszközök). Ezek biztosítása legyen folyamatos!
6. Legyen kötelező az óvodában dolgozók havi ingyenes vírusszűrése.

Budapest, 2020. augusztus 12.

A Pedagógusok Szakszervezete ajánlásai

a hibrid oktatás bevezetéséről a közoktatásban

Indokolt járványügyi helyzetben nem utasítjuk el a hibrid (párhuzamosan online és tantermi) oktatási rend bevezetését az osztrák minta alapján. Ebben az esetben a következőket várjuk el az oktatásirányítástól:

1. A protokoll kidolgozásába vonja be a szakmai, a szülői és az érdekvédelmi szervezeteket.
2. Ismerje el a kormány járványügyi elkülönítésnek azokat a napokat, amelyeken a szülők a kisgyermekkel otthon maradnak az online oktatás ideje alatt.
3. Havonta szűrjenek minden köznevelésben és szakképzésben dolgozót ingyenesen, függetlenül a fenntartótól (nem fordulhat elő még egy mezőkövesdi eset). A veszélyeztetett korosztályba tartozó és krónikus betegséggel élő kollégák csak online oktatást folytathassanak.
4. Biztosítsanak minden 100 tanulóra kettő érintés nélküli homlokklázmérőt és tantermenként megfelelő mennyiségű kézfertőtlenítőt az oktatási intézményekben.
5. Egyértelmű utasításban határozzák meg a szaktantermi oktatás felfüggesztését a hibrid tanítás ideje alatt, helyette az osztálytermi oktatást helyezték előtérbe.
6. Határozzák meg a biztonságos menzai étkezés módját, az iskolai büfék működésének rendjét.
7. Egy tanteremben 14 gyermeknél több ne legyen (kétméteres szociális távolság betartása).
8. A hibrid oktatás keretében egyik héten 3 nap, másik héten 2 nap tantermi tanítás, a kimaradó napokon távoktatás legyen. Viszont az első és második évfolyamon tanuló gyermekeknek a folyamatos tantermi oktatást javasoljuk.
9. A pedagógusok hibrid oktatásból eredő túlmunkáját minden megkötés nélkül fizessék ki a fenntartók.
10. Rugalmasabb tantervi szabályozást a hibrid vagy online oktatás ideje alatt.